

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, jutranje izdaje opoldne, večerne izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prigodami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gl. 6 60
pol leta	6 60 3 30
četrt leta	3 40 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.
Od 23. julija 1903. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri popoldne.

S O Č A

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 3. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi nam se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.
„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserms.

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Slovenska kmetijska šola.

Deželni glavar dr. Pajer ima nasproti Slovincem jako lahko stališče, odkar ima na povodcu večino slovenskih deželnih poslancev in odkar sedita v deželnem odboru dva slovenska klerikalca. To svoje stališče pa tudi izkorišča vsestransko. Pajer je v zadnjih časih tako delaven na političnem polju, da že kmalu ne tako, prav nekako hiti, da si uredi po svoje vse, kakor da bi se bal, da nastopijo drugi časi, v katerih bi mu nikakor ne moglo iti vse tako lepo izpod rok, kakor sedaj. Mož si je svest povsem položaja, in ob popolni pasivnosti slovenskih klerikalcev, ki se klanjajo lisjaku, namesto da bi se mu postavili po robu, ima proste roke, da dela, kar hoče; vse se zgodi tako, kakor hoče, in srce se mu smeje, ker tako lepi časov se ni imel nikoli. Treba jih izkoristiti do malega — zato pa kuje načrt na načrt proti Slovincem, in skoval je tudi načrt proti slovenski kmetijski soli.

Za to kmetijsko solo se naši ljudje veliko premalo zanimajo. Letos je vpisanih samo 13 učencev, še 3 stipendiji so prosti. Torej niti toliko se jih ni vpisalo, da bi bili oddali vse stipendije. Kakošni so vzroki temu, je težko reči, vsekakor pa bi bilo treba razpravljati, da bi se prislo do njih. Dejstvo je, da da ta šola mnogo premalo slišati o sebi. Zli se nam, da je ravnateljstvo preskromno, da bi poročalo o delovanju šole ter vabilo v isto. Kako pa n. pr. delajo na Kranjskem za kmetijsko solo na Grmu pri Novemestu. Vsako leto citamo njena izvestja in priporočila po časnikih, in tudi mi smo jih že priobčili, vselej pa namignili na našo domačo kmetijsko solo ter vspevali vsestransko na obisk in na to, da bi dalo vodstvo šole kak glas od sebe. Prav gotovo je, da je obisk mnogo odvisen od tega, kako se šola priporoča ter kako spravi v svet poročila o svojem delovanju. Po drugi strani pa bi bilo pričakovati, da bi „ljubljenec naroda“ in „od ljudstva izvoljeni poslanci“ se kaj ganili v gospodarskem oziru ter podučili svoje volilce o koristi take šole; toda ti ljudje delajo in pišejo rajši vse druge

reči, le o tako važnih rečeh za kmeta ne zinejo nikake besede. Jm je pač vsejedno; zadostuje, da so izvoljeni, kmet pa naj ostane neumen, kajti le ob neumnosti kmeta morejo upati na zopetno izvolitev. V interesu kmetijstva je, da bi se ta šola povzdignila, zlasti se, ker imamo c. kr. potovalne učitelje za kmetijstvo. Ali za take vrste delovanje je klerikalna stranka gluha, ona krmilari rajši le po varnih zatišjih in skrivališčih, za resno in težko delo je ni na dan...

Sedaj pa čujte, kaj si je izmislil dr. Pajer in kaj odobravajo klerikalci! Iz Pajerjeve protislovenske politike je zrastel načrt, kako sploh to slovensko kmetijsko solo spraviti v laške kremplje ter jo scasoma odpraviti kot nepotrebno, gledé katere troski niso v nikakem razmerju z dobičkom. Hugues, znani tajnik c. kr. kmetijskega društva, je izdelal Pajerjev načrt, pa tako, da bo seveda on neomejen gospodar v obeh kmetijskih solah, laški in slovenski, kakor je v c. kr. kmetijskem društvu, čprav k tema solama društvo ne prispeva niti vinarja. Hugues je izdelal načrt, da se napravi za obe soli skupen kuratorij, v kateri pošlje kmetijsko društvo tri člane, deželni odbor pa dva. Pajer po glavi Huguesa ne računa slabo. Kmetijsko društvo bi poslalo bržčas 4 Lahe, dež. odbor 1 Laha, 1 Slovenca, tako bi bili 4 Lahi proti 1 Slovincu, ali v najboljšem slučaju, ako bi kmetijsko društvo izvolilo dati tudi 1 Slovenca, 3 Lahi proti 2 Slovincema. V rokah teh Lahov bi bila torej slovenska kmetijska šola. Prav gotovo je, da odslej bi jo zanemarjali na celi črti in nikdo bi se ne pobrigal, da bi se privabilo vanjo učencev, čim slabše pa bi vspevala, toliko večje veselje bi imela Pajer in Hugues, ki bi storila s svoje strani vse v tako svrhu, da bi Slovenci še bolj bežali proč od te šole, in konec bi bil ta, da bi šola nekega dne — zapri.

Deželni odbor je že potrdil ta načrt. V tisti seji je bil navzoč poleg Berbuča in Klančiča tudi dr. Gregorič. **Ti trije moške so akceptirali načrt, in v zasebnih po-**

govorih ga odobrjujejo. Sedaj je treba, da ta načrt odobri še deželni zbor.

Na vse to takoj danes slovesno protestujemo proti taki nakani, ker to se pravi očitno, delati na to, da se slovenska kmetijska šola prej ali slej odpravi, in protestujemo še zlasti proti temu, da bi slavni Hugues prestavnega kmetijskega društva stegal svojo roko po slovenski kmetijski soli. Znano nam je še predobro, kaj se je zgodilo v tem c. kr. kmetijskem društvu. Tisti rekurz, ki je bil združil obe stranki v enotno akcijo, se do danes ni rešen. Še vedno leži pri namestništvu, in zaman čakamo rešitve o taki znameniti deželni zadevi. Rešen je pač ta rekurz v toliko, da so gospodje v Trstu prepričani o resnici v utemeljenih pritožbah, toda izviti se hočejo s čakanjem, da se konečno izrečejo nekompetentne soditi v omenjeni stvari. Ali ako bi tudi bili nekompetentni, so pa kompetentni, razpustiti tako društvo, in ako že to ne, pa bi država lahko odrekla sleherno podporo, dokler ne pridejo druge razmere v to društvo. Ker se že dotikamo razmere, naj omenimo nekaj o — zbindri! Prej so naročali 16—18% zbindro po pogodbah, toda konsumentje so se pritoževali, da so cene previsoke, in trgovci so lahko konkurirali. Kakor smo informovani, je naročena letos zbindra nižje jakosti, nekako 14%, česar pa kmet. društvo v svojih razglasih ni povedalo, in tako bodo prodajali blago slabše kakovosti, da bodo delali konkurenco solidni trgovini, in tako bodo kupovali kmetje za drag denar tako blago, dočim jim nudi solidna trgovina po zmerni ceni blago, kakor tiče. To je zbindra à la Susteršič!

Hi koncu bodi omenjeno le še to, da slov. deželni odborniki so postali popolnoma slepo orodje v rokah dr. Pajerja, in celo v tako pereči stvari, kakor je slov. kmet. šola, mu sedajo na limanice. Kje so vendar z glavo, da ne vidijo Pajerjevih spletk in nakan? Kaj tako se zastopajo koristni slovenskih volilcev? Dolžnost vseh v to poklicanih slovenskih činiteljev je, skrbeti, da bo slov. kmet. šola vspevala, za kar pa nikakor ni potreba odvisnosti od Pajerja in Huguesa, marveč treba je le vzbu-

jati med kmeti zanimanje za to solo. Naša deviza mora biti ta, skrbeti, da se povzdigne šola, da obveščuje javnost o svojem delovanju, pred vsem pa poskrbeti za zadoatno udeležbo — ne pa izročiti jo Huguesu, da jej vzame življenje! Klerikalci pa se tako malo menijo za koristi kmeta, da grede celo v tem vprašanju na limanice Pajerju. Zastopniki ljudstva, da se jih Bog usmili!

Prerokovali smo svoj čas dobo šestih suhih let, ali kakor se kaže, jih bo še več, ker za klerikalci bo dela in popravljanja za lep čas, ako se bo še sploh dalo vse popraviti.

Stanje učiteljstva in pomen šole.

(Iz učiteljskih krogov.)

Nova šol. postava iz l. 1869. je ljudsko solo postavila na lastne noge, v tem letu je glede napredka zasijala učiteljstvu boljša bodočnost. Stara šol. postava je nehala, nova pa je zadobila moč. Šol. občine so bile razvrščene v 4 plačilne razrede z letno plačo 300, 400, 500 in 600 gl.

V kroniki neke ljud. šole je napisano: Dasiravno niso plače radi sedanje draginje (v l. 1869.) še po vsem povoljne, vendar niso primerjati prejšnim. Vsak hlapec je bil bolje plačan! Preteklo je od tedaj 3^a let, od kar je blagopokojnikova roka napisala v kroniko ravno navedene besede, in ako bi bil danes še med živimi, bi v l. 1903. ponovno napisal: Vsak delavec je bolje plačan od učitelja! Učiteljske plače v naši deželi so popolnoma neprimerne! Razni paragrafi šol. postav so se v raznih zbornicah popravljalji, a nikdar ni bilo v državni zbornici govora, da se osnovni zakon tako prevstroji, da bode učitelj plačan tako kakor priteče učitelju, ne pa beraču! Koliko časa sta ropotala po državni zbornici Ebenhoch in Lichtenstein s svojimi predlogi. Ali sta morda mislila na gmotno zboljšanje učiteljstvu, ali morda na visjo njega izobrazbo? Kaj še! Njiju cilj je bil šolo pahniti zopet v jarem suženjstva. Živ krst se ni zmenil in se danes tudi bore malo njih briga za stradajoče učiteljstvo, njih udove in sirote. Čemu neki? Učitelj naj bode tih in miren, on naj živi kot ptice v zraku

Trije mušketirji.

Napisal Alexandre Dumas.

(Dalje.)

D'Artagnan sestavi prošnjo, in ko jo gospod de Tréville sprejme v svoje roke, ga zagotovi, da bodo odloki glede dopusta še pred drugo uro ponoči na njihovih stanovnjih.

»Bodite tako dobri in pošljite mojega k Athosu,« pravi d'Artagnan. Menim, če se vrnem v svoje stanovanje, da doživim kak neprijeten sestanek.

»Bodite brez skrbi. Z Bogom in srečno pot! A propos!« pravi gospod de Tréville in ga pokliče nazaj.

D'Artagnan se takoj vrne.

»Ali imate denar?«

D'Artagnan zazveni z mošnjo, ki jo je imel v svojem žepu.

»Dovolj?« vpraša gospod de Tréville.

»Tristo pistol.«

»S tem pridete lahko na konec sveta; pojdite torej.«

D'Artagnan pozdravi gospoda de Tréville, ki mu da roko; d'Artagnan jo stisne s spoštovanjem, ki je bilo združeno s hvaležnostjo. Izza svojega prihoda v Paris je imel samo hvalo za tega izbornega človeka, ki je bil vedno vrl, pošten in velik.

Njegov prvi obisk je bil namenjen Aramis; izza znamenitega večera, ko je nasledoval gospo Bonacieux, ni bil nič več pri svojem prijatelju. Še več: komaj

videl je mladega mušketirja, in kadar ga je videl, je mislil, da vidi sijati z njegovega obličja globoko žalost.

Ta večer je Aramis še bdel, čmeren in zamišljen; d'Artagnan ga je vprašal po vzroku te globoke otožnosti; Aramis se je opravičil s komentarjem k osemnajstemu poglavju svetega Avguština, katerega je imel napisati do prihodnjega tedna v latinskem jeziku in ki mu je dal izredno mnogo opraviti.

Ko sta se pogovarjala, vstopi sluga gospoda de Tréville z zapečatenim zavitkom.

»Kaj je to?« vpraša Aramis.

»Dopust, katerega ste prosili,« odvrne sluga.

»Jaz, jaz vendar nisem prosil dopusta.«

»Molči in vzemi,« pravi d'Artagnan. »In vi prijatelj, imate tukaj pol pistole za svoj trud. Recite gospodu de Tréville, da se gospod Aramis iskreno zahvaljuje. Pojdite.«

Sluga se pokloni do tal in odide.

»Kaj pomeni to?« vpraša Aramis.

»Vzemi si, česar trebaš za petnajstdnevno potovanje, in pojdi z menoj.«

»Toda jaz v tem hipu ne morem zapustiti Parisa, ne da bi vedel...«

Aramis preneha.

»Kaj se je zgodilo ž njo, ali ne?« vpraša d'Artagnan.

»S kom?«

»Z ženo, ki je bila tukaj, z ženo z vezanim robcem.«

»Kdo ti je povedal, da je bila tukaj kaka žena?« odvrne Aramis ter poblede kakor smrt.

»Videl sem jo.«

»In veš, kdo je?«

»Mislim, da vsaj slutim.«

»Čuj,« pravi Aramis, »ko veš toliko stvari, veš morda tudi, kaj je ž njo?«

»Mislim, da se je vrnila v Tours.«

»V Tours? Da, tako je; ti jo poznaš. Toda zakaj se je vrnila v Tours, ne da bi mi o tem kaj povedala.«

»Ker se je bala, da jo zapró.«

Zakaj mi ni pisala?«

»Ker se je bala, da te spravi v nevarnost.«

»D'Artagnan, ti mi vračaš moje življenje!« vsklikne Aramis. »Mislim sem, da sem preziran sem izdan. Bil sem tako srečen, da sem jo zopet videl! Nemogoče mi je bilo verjeti, da zaradi mene izpostavlja nevarnosti svojo svobodo, in vendar, zakaj naj bi bila prišla v Paris?«

»Zaradi istega, zaradi česar mi danes odpotujemo na Angleško.«

»In kaj je to?« vpraša Aramis.

»Nekoč izveš, Aramis; toda za hip hočem posnemati doktorjeve nečakinje.«

Aramis se nasmeje, spomnivši se povesti, katero je pripovedoval neki zvečer svojim prijateljem.

»Prav torej! Ker je zapustila Paris in si si tega svest, me ne zadržuje, d'Artagnan, nič več, in pripravljem sem, da ti sledim. Kam praviš, da greva?...«

»Za hip k Athosu, in ako hočeš iti, te opominjam, da se podvizaj, kajti izgubila sva že mnogo časa. Toda obvesti Bazina.«

»Ali pojde Bazin tudi z nami?« vpraša Aramis.

»Ali pojde Bazin tudi z nami?« vpraša Aramis.

in limbarji na polju. Plačan je tako imenitno, da za živetje je premalo a za umretje preveč!

Največja zapreka šol. zakona je ta, da ima dva gospodarja, država nadzorstvo, a dežela finance. Že sv. pismo pravi, da dvema gospodarjema ni mogoče služiti! Teško, da so mislili na ravno navedeni izrek pri sestavljanju novega šol. zakona, ali so pa našč ravnali po starem reku: Kogar bogovi sovražijo, ga naredijo učitelja. Priznati se mora dejstvo, da država vestno vrši dano ji nalogo nad ljud. šolo. Porok so nam razni učni ra. ti, okrožnice, sploh se mora priznati, da se šola pod skrbnim državnim vodstvom prav lepo razvija. — Kaj pa dežela? Ali vrši tudi ona svojo dolžnost? Plača li učiteljsko stanu primerno, da se bo de lahko preživljalo, ne da bi bilo primorano iskati si postranskih zaslužkov. Gromoviti ne! zadoni enoglasno iz vseh učiteljskih grl. Polnih 33 let ni dežela ničesar storila, da bi gmetni položaj učiteljsva zboljšala, pač pa po salomonaki modrosti postave tako zasuknila, da je učiteljsvu dohodke skrcila. Na videz je n. pr. število višjih plačilnih razredov pomnožila, a zato pa odščipnila stanarino in vpravično doklado. Srečnim se mora pristevati oni učitelj, ki je s 15. službenim letom povisan v II. plačilno vrsto, za I. razred ima časa dovolj, kajti siv bode in onemogel, ko ga zadene sreča, da ga pomaknejo v najvišjo plačilno vrsto.

Čestokrat se to zgodi na pragu njegovega vpokojenja — v 40. službenem letu, ako mu je bila božja previdnost mila, da je dočakal ravno navedeno dobo. Ali je mogoče potemtakem učitelju sebe in družino stanu primerno preživljati? Najpriprosteji človek jasno odgovori: Ni mogoče! Pogosto se trdi, tudi v visokih krogih, da na deželi se živi ceneje. Morda nekda v tistih zlatih časih, a sedaj je vse za nekaj odstotkov dražji in slabši nego v mestu.

Učitelj se pristeva omikanim stanovom, torej so tudi njegove potrebe večje od navadnega delavca. On potrebuje boljše hrane, pa tudi mora napredovati v duhu časa, saj tako veleva tudi šol. zakon. Nabaviti si mora potrebnih časopisov in knjig. Kaj pa mila mu družina? Skrb mu mora biti, jo stanu primerno izobraževati. Koliko stane šolanje dece na mestnih šolah, vedo povedati oni gg. kolegi, ki tam šolajo kar pa 2—3 otroke. Res občudovanja vredni so oni očetje-učitelji, ki zmagujejo tako silno butaro! Nekoč je pisec tega članka vprašal tovariša, zakaj se nikamor ne prikaže med svet? Ne morem! bil je kratek odgovor. Na obrazu mu je bilo brati, da trpi pomanjkanje, kajti šolal je dva svoja otroka v mestu, in mesečno potegoval 90 K. Vsak lahko računa, koliko je ostalo za njega in družino na domu. Vrhu tega se učiteljskim sinovom najraje zapirajo vrata konviktov, kjer bi mogli dobivati preskrbovanje brezplačno. Gospodje, ki se glušite milim prošnjam učiteljev, njih vdov in sirot, odgovarjali boste pred sodnim stolom za mnoge zločine,

ki ste jih zakrivali. Ali ni čuda, da toliko mladih učiteljev lega v najboljših letih v grob!

Učiteljsvu pa že zadostuje, če so mu poslanci naklonjeni, saj tako se vedno za-trjuje. Ali tudi ta naklonjenost postala je moderna fraza. Menda je vsakemu znano, kaj se je vganjalo in po cigavi inicijativi, po sprejetju decemberskega zakona v l. 1902. In zakaj? Iz prevelike naklonjenosti do učiteljsva!!

Poleg revščine mora učiteljsvu pogosto slišati očitanje: Šola je draga in ne dosega svojega smotra. Šola ni draga, ampak nevednost je najdražja v deželi. Kdor pa pravi, da šola ne dosega svojega namena, je pravi nevednež in če hočemo tudi hudobnež! Prosim vzemimo koledar družbe sv. Mohora v roke in pogledjmo imenik l. 1869. in imenik l. 1903. Kaka velikanska razlika! V Gorici je takrat izhajal en sam tednik „Domovina“, a dnevnika ni premogla cela Slovenija. Dan. s izhaja v Gorici več časopisov kot prej v celi Sloveniji! Ali je danes ljudstvo imoviteje? Menda ne, saj se vedno trdi, da dežela je vedno vbožnejša. To je sad nove šole, ki je povzdignila svoje učence na tisto stopinjo, da so mogli svoje izobraževanje spopolnovati (§. 1. sol. postav.) Koliko je danes državnih uradnikov, ki niso pohajali v drugo šolo nego v ljudsko. Pred še malo leti dohajali so mladenčji iz drugih pokrajin, osobite iz Česke v našo deželo službovat kot zandarji, a danes imamo po največ domačih fantov. Kaj pa obrtnija? Ta se sicer polagoma razvija, a danes imamo, hvala Bogu, obrtnikov Slovencev za vsako stroko. Kdo je vse tako uredil? Nemalo tudi ljudska šola, ona je preobrnila ves starokopitni red, ona se da primerjati oni dobi, ko je začel grmeti strelni prah, zgubljalo je vitestvo svojo veljavo, zgublja se tudi sedaj nevednost in raste omika. Šola je draga, doklade za šolo so neznosne, se slisi pogosto iz ust davkoplacevalcev, in češ: šola jih spravi na boben.

Da, da, na boben bi prišli davkoplacevalci, ako bi šol ne bilo! Kje bi bilo kruha za milijone ljudi, ki se danes preživljajo z raznimi obrti. Ali bi jih morda preživljala domača polja? Dežela bi gmetno in moralno propadla, posestva bi prehajala naglo v last oderuhov, in tujec bi gospodaril po naši lepi domovini. Tužen izgled so nam Poljska in tužna Istra! Šola torej ni draga, pač pa nevednost je najdražja. Dežela, ki svoje učiteljsvo dobro plačuje, jej šola vrača z obilnimi obrestmi posojeno glavnico. Naša dežela se, žal, ne more pristevati k najbogatejšim, a tudi k prav najubožnejšim ne. V kratkem se nam odpre zveza z drugo železnico, tedaj se more tudi vspevanje naše dežele dvigniti, okoristiti se je mora dežela, ako bode zato zmožna, drugiče nas prehite tujci, ki nam odneso najboljše dežele. Blagostanje pa je pričakovati le tedaj, ako bode ljudstvo zadostno izobraženo. Ničev je torej izgovor: dežela je uboga, svojega učiteljsva ne more stanu in času primerno plačati, ako so se

našli viri za manj važne in manj nujne potrebe, se udobe tudi, da dežela vredi učiteljske plače tako, da bodo odgovarjale stanu in koristli.

Vsak vinar, ki ga dežela izda za solstvo, ni zavržen, ampak je naložena glavnica, ki nosi bogate obresti.

Opomba uredništva: Dasi se ne strinjamo do besede z dopisom, ga vendar priobčujemo kot glas iz učit. krogov, da vidijo drugi citatelji, kako sodijo učitelji o sebi in o šoli. To je toliko več vpostevati, ker se bo menda dež. zbor v bližnjem zasedanju zopet bavil z regulacijo učit. plač.

Dopisi.

S Kanalskega. — V goriških časopisih je objavljen proračun kanalskega cestnega odbora za leto 1904. Razvidno je, da se trudi zboljšati cestno omrežje v okraju, popraviti, kar so prej zanemarili. V letu 1903. je sprejel za skladovne ceste skoro vse važnejše občinske poti na levem bregu Soče, sosebno po Banjski planoti. To je viden napredek, le tako naprej, ker dobra cesta je za vsak kraj velika dobrota, sosebno v gospodarskem oziru. Koliko je tod vasi, ki morajo, ako zidajo ali popravljajo svoje hiše, nositi opeko in pesek po več ur na hrbtu!

Kaka muka in trpljenje je to, vedo le oni, ki so v tako neugodnem cestnem položaju. Koliko dragocenega lesa gnije po hostah, ker ga ni mogoče spraviti v promet radi pomanjkanja ceste! Lepe denarce bi prejel zanj marsikateri kmet, tako mu pa tako rekoč denar gnije.

Iz proračuna pa ni razvidno, da bi cestni odbor kaj napravil tudi za ceste na desnem bregu Soče, saj tod je tudi precej velikih občin: Anhovo, Ajba, Ročinj.

Občini Ročinj in Ajba si morate sami s posebnimi nakladami in sicer Ročinj s 23% in Ajba s 15% zidati ceste iz Ročinja na Kambresko. Ta cesta je zelo potrebna, saj bo vezala polovico velike ajbske občine z državno cesto. Ubogi ljudje tod so se vedno brez vsake prometne zveze, da morajo skoro vse le na hrbtu znesti domov. Občini Ročinj in Ajba plačujeta naklade cestnemu odboru, ne da bi imeli od tega kake koristi! Skoro vseh drugih občin se je spomnil cestni odbor, ker jim je sprejel ceste v skladovne, le ceste iz Ročinja na Kambresko ne. Čina Ročinj ni sprejela še nikdar kake podpore od cest. odbora, druge pa že. Občini točno spolnjeti dolžnosti napram cestnemu odboru, ne pa tako cestni odbor napram njima.

Železniska uprava je napravila žični most za pešce čez Sočo med Ročinjem in Avčami blizu bodoče postaje, ki je stal lepo svoto tisočakov svetlih kronc. Ista je zahtevala, naj prispevajo interesovane občine s 1000 K; jedino občina Ročinj se je zglasila s primernim prispevkom, vse druge občine so vsako podpro odklonile. Na to se je že-

lezniška uprava obrnila na cestni odbor, naj bi on prispeval z dotično svoto, ker po končani gradnji bi njemu prepuščala dotični most v last, drugače ga podero.

Mislite, da je cestni odbor sprejel za celi gorenji del okraja tako važno ponudbo! Odklonil jo je! Občinam ni toliko zameriti, da so podpro odklonile, ker v občinskih zastopih sede mozeje tudi zelo omejenega obzorja, pač pa ni bilo pričakovati kaj takega od udov cestnega odbora, katere moramo vendar smatrati za cvet razumnitstva v okraju, četudi se je gospod načelnik irudil, da se sprejme dotična ponudba.

Novozgrajeni žični most je zelo lep, redka prikazen v deželi, ki služi vsem občinam gorenjega kanalskega okraja: Ročinju, Ajbi, Avčami in Kalu ter je zveza državne ceste s prihodnjo postajo. In ta za veliki del okraja silno važni most bi pustil cestni odbor, da bi ga železniska uprava podrla, in to le radi malenkostne svote, ako se primerja s svoto, katero je most stal?

Prepričani smo, da cestni odbor tega ne pusti, toliko zaupanja smemo imeti v razsodnost gosp. odbornikov, in nadjati se je, da polagoma popravi, ker je bilo do sedaj zanemarjanega ter tako svoje blagonsno delovanje razširi tudi na občine na desnem bregu Soče, ki so v prometnih zvezah tako zapuščene!

Domače in razne novice.

Drevi na koncert! — Naše „Pevsko in glasbeno društvo“ priredi drevi koncert z lepim vspevom, kateri podajemo cenj. občinstvu še enkrat v nastopni notici. Opozarjamo ponovno na ta koncert v nadi, da se odzovejo vabilu rodoljubi in rodoljubkinje iz mesta in z dežele, kajti sodeč po lepem vspevu in po vezbanju mora dati koncert obilega užitka našemu občinstvu, katero je pokazalo že opetovano, da zna ceniti vrednost pesni.

Poleg tega pa ima ta koncert tudi dobrodelen namen. Znano je našim citateljem, kaka nesreča je zadela trg Bovec. Za uboge pogorelce nabirajo tuintam, in tudi naše pevsko in glasbeno društvo se je odločilo priteci jim na pomoč; v tako svrhu priredi koncert. Ob zvokih godbe in pesmi naj se prinese obolus v lajsanje bede ubogim pogorelcem!

Koncert obr. biti lep in užitka poln, zato drevi k breherju!

„Pevsko in glasbeno društvo v Gorici“ priredi danes dne 14. novembra 1903. koncert z brezplačnim sodelovanjem vojaškega orkestra c. kr. pešp. št. 47. v veliki dvorani „Hotela Central“. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vspored: 1. Auber: Overture iz opere „Fra Diavolo“, svira vojaški orkester. 2. a) Meyerbeer: „ples v sencih“, iz opere „Dinorah“. b) Smetana: Fragment iz opere „Skrivnost“ za Flügelhorn-solo. 3. Anton För-

(Dalje v prilogi.)

»Morda. Vsekakor je prav, da gre za hip z nama k Athosu.«

Aramis pokliče Bazina in mu naroči, naj ga pride iskat k Athosu.

»Pojdiva torej,« pravi nato, vzame svoj plašč, meč in tri pištole ter odpre zastonj tri ali štiri predale, da bi videl, če ni morda zablodil tja notri kak denar. Ko se do dobra prepriča, da je bilo to preiskovanje nepotrebno, odide za d'Artagnanom, vprašuje se, kako je mogoče, da ve ta mladi gardni kadet prav tako dobro kakor on, kdo je bila žena, katero je sprejel kot gosta, in še več, da ve, kaj se je zgodilo z njo.

Ko sta zapuščala stanovanje, položi Aramis svojo roko na d'Artagnanovo ramo in ga ostro pogleda.

»Ti nisi o tej ženi govoril z nikomur?« pravi.

»Z nikomur na celem svetu.«

»Tudi ne z Athosom in Porthosom?«

»Niti najmanjše besedice jima nisem zinil.«

»Hvala Bogu!«

Miren glede te važne točke, nadaljuje Aramis z d'Artagnanom svojo pot, in kmalu prideta k Athosu.

Ta je držal v jedni roki odlok za dopust in v drugi pismo gospoda de Tréville.

»Ali mi moreta razložiti, kaj naj pomeni ta dopust in to pismo, katero sem dobil ravnokar?« pravi Athos začudeno.

»Moj ljubi Athos! Ker Vaše zdravje zahteva na vsak način, želim, da si odpočijete petnajst dnij. Pojdite toraj v toplice Forges ali v kake druge, ki so vam pripravne, in brzo zopet okrevajte.

Vaš naklonjeni Vam

Tréville.«

»Torej, ta dopust in to pismo ti poročata, da mi moraš slediti, Athos.«

»V toplice Forges?«

»Tja ali kam drugam.«

»V službi kralja?«

»Kralja ali kraljice: ali nismo služabniki Njunih Veličanstev?«

V tem hipu vstopi Porthos.

»Proklete,« pravi, »to je nekaj posebnega: od kedaj je pri mušketerjih navada, da ljudje dobivajo dopust, ne da bi prosili?«

»Odkar imajo prijatelje,« pravi d'Artagnan, »ki ga prosijo mesto njih.«

»Ah, ah,« pravi Porthos, »kakor je videti, se je pripetilo nekaj novega?«

»Da, mi odpotujemo,« pravi Aramis.

»V katero deželo?« vpraša Porthos.

»Na mojo dušo, jaz ne vem ničesar,« pravi Athos; »vprašaj glede tega d'Artagnana.«

»V London, gospodje,« pravi d'Artagnan.

»V London!« vsklikne Porthos. »In kaj imamo opraviti v Londonu?«

»Tega vam ne morem povedati, gospodje; morate mi zaupati.«

»Toda za pot v London,« pristavi Porthos, »je treba denarja, in jaz ga nimam nič.«

»Niti jaz,« pravi Aramis.

»Niti jaz,« pravi Athos.

»Jaz ga imam,« odvrne d'Artagnan, potegne iz žepa svoj zaklad in ga položi na mizo. »V tej mošnji je tristo pistol; vsak izmed nas jih vzame petinsedemdeset; to je toliko, kolikor je treba za potovanje v London in nazaj. Sicer pa bodite mirni, kajti vsi ne pridemo v London.«

»In zakaj ne?«

»Ker skoro gotovo kateri izmed nas obleži med potom.«

»Toda ali gremo v boj?«

»In še zelo nevaren, to vam povem.«

»No, toda ker smo v nevarnosti, da izgubimo svoje življenje,« pravi Porthos, »bi rad vsaj vedel, zakaj.«

»To izveš pozneje,« pravi Athos.

»Vendar,« pravi Aramis, »se jaz tudi strinjam s Porthosom.«

»Ali ima kralj navado, predlagati vam račune? Ne; čisto priprosto vam reče: Gospodje, v Gascogni ali v Flandriji se bijejo. Pojdite se bojevati, in vi greste tja. Zakaj? To vas ne vznemirja čisto nič.«

»D'Artagnan ima prav,« pravi Athos, »tu imamo dopust, kateri nam je dal gospod de Tréville, tu tristo pistol, katere nam je dala neznana roka. Pustimo se torej usl. rtiti tam, kamor nam je rečeno iti. Ali je življenje vredno toliko vprašanj? D'Artagnan, jaz sem ti pripravljen slediti.«

»In jaz tudi,« pravi Porthos.

»In jaz tudi,« pravi Aramis. »Tudi mi ni žal, da zapustim Paris. Treba se mi je razvedriti.«

»Dobro, gospodje; če vam je treba razvedrila, ste lahko brez skrbi, da ga bode imeli v obilni meri,« pravi d'Artagnan.

»In kdaj odpotujemo?« pravi Athos.

»Tako,« odvrne d'Artagnan; »zamuditi ne smemo niti minute.«

»Holà! Grimand, Planchet, Mousqueton, Bazin!« zakličejo vsi štirje mladi možje, kličeč svoje sluge, »namažite nam škornje in priženite konje iz hotela.«

Vsak mušketer je puščal svojega konja in konja svojega sluge v glavnem hotelu kakor v kaki vojašnici.

Planchet, Grimand, Mousqueton in Bazin so odšli brzo.

ster: „Ljubica“, mešan zbor. 4. Thomé: „Španjska serenada“, svira vojaški orkester. 5. F. S. Vilhar: „Na vrelu Bosne“, možki zbor. 6. Benezur: „Zvezdam“, koncertna fantazija. 7. A. Jevgenijev: „Kak u naševa u bliznjava sasjeda“, ženski zbor s spremljevanjem glasovirja. 8. P. J. Čajkovskij: „Legend a“, mešan zbor. 9. Karol Weiss: „Novi Čehov sen“, ciklus čeških narodnih pesmi, svira vojaški orkester. 10. A. Rubinstein: „Jutro“, možki zbor s spremljevanjem orkestra. Društveni pevovodja: Josip Michl. Po veselici prosta zabava. Sedeži I.—III. vrste 2 K 50 vin.; IV.—VI. vrste 2 K; VII.—X. vrste 1 K 50 vin.; slojišča 70 vin. Posebne vstopnice ni. Vstopnice se razprodajajo pred koncertom v prodajalnici gosp. Antona Jeretiča, Via Seminario, na dan koncerta od 7^{1/2} ure naprej pri blagajnici. Čisti dohodek je namenjen revnim pogorelcem iz Bovca. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Odbor možkega zbora pevskega in glasbenega društva vabi vse gg. pevke in pevce na jutrišnji skupen izlet v St. Maver. — Zbirališče ob 1^{1/2} pop. pred kavarno „Central“. V slučaju slabega vremena se izlet odloži na prihodnjo nedeljo.

Izredni občni zbor telovadnega društva „Sokol“ v Gorici se bo vršil v soboto dne 21. novembra 1903. ob 8. uri v društveni telovadnici. Dnevni red: 1. Volitev tajnika, načelnika in 1 odbornika. 2. Raznosterosti. — Pripomnja: Abo bi občni zbor ne bil sklepten, se vrši drugi jedno uro pozneje. Z ozirom na važnost ureditve telovadnice v društvenih prostorih v novem „Domu“ je pričakovati obile udeležbe. Odbor.

Umrli je včeraj pop. monsr. Matija Kravanja v Židovski ulici, star 71 let. Kravanja je rod. Bovčan. Bil je častni kanonik in papežev tajni komornik. L. 1865. je vstopil v nadškofijsko pisarno, kjer je bil tajnik in kancelar, l. 1900. je bil imeovan ravnateljem nadškofijske kurije. Umrli je kar nagloma brez posebne boleani.

Klerikalna polemika. — Nauki dr. Antona Gregorčiča, katere je dajal nekot meni, se zrcalijo danes v „Gorici“ v polnem obsegu. Po je dr. Mahnič bral levit; temu svojemu ljubemu duhovnemu sobratu in semeniškemu tovarisu, ali ko so drugi, ki so ga predobro poznali ter mu niso prav nič zaupali, neusmiljeno razmesarili njegovo bahaštvo s pavovim perjem, tedaj sam jaz hotel vselej le stvarno braniti v „Soci“ njega pred takimi napadi. Toda katoliškemu doktorju ni zadoščala taka obramba! Trobil mi je vedno: „A kaj pa treba na vse to odgovorjati! Do danes so citatelji itak že napol pozabili, kar je oni lump načeval. Zato je najbolje, pozornost citateljev obrniti drugam, udariti je treba lumpe od te strani, citatelji pri tem popolnoma pozabijo na to, kaj so pisali uni, pa se bodo zgrazali le na

tem, kar jim povemo mi! Tako se izogibajte odgovorov, ko vam je težko, ali nečete odgovarjati njihovim napadom.“ — In po tem ligurijanskem nauku so prihajali v „Soci“ napadi na Gregorčičeve tovarise in duhovne sobrate: dr. Gabričič, dr. Mahnič, prof. Čerin, župnik Kramar, dekan Vidic, dekan Kragelj, kurat Črv itd. itd. V polemiko za blagor slovenskega naroda je bila privlečena celo Tankljičeva soproga na skrajno podel način. Na Mahničeve članke „smo“ odgovarjali s senzacionalnimi novicami o tistih in drugih neljubih osebah, katere „smo“ ogrdili pred svetom tako, da so citatelji od samega zgražanja nad tolikimi „lumpi“ povsem pozabili ono, kar so nasprotniki pisali o lepih svojstvih dr. Antona Gregorčiča. — K sreči imam ohranjene nekatere rokopise, ki so bili bodisi tiskani ali tudi ne, in na njih so razvidne moje korekture. Ž njimi utegnem dr. Antonu Gregorčiču postreči, da bo videl, kdo je po „Soci“ nečloveško mesaril svoje politiske nasprotnike, — in kakšna načela so ga vodila v polemiki z njimi. Jaz opažam železno doslednost tistih naukov v sedanji Gregorčičevi „Gorici“. Tudi tu dobimo le redko kak stvaren odgovor. „Prim. List“ je v tem pogledu vsaj včasih bolj pošten, ne vem, po čigavi zaslugi. Ali „Gorica“ se dosledno skrbno izogiba stvari same ter odgovarja z — udriharijami po osebah. In v takih lopovščinah jej pride prav vsaka laž, pa bodi se tako neumna, da je le kaj „kroftnega“, čemur naj bi se ljudje čudili. Gregorčič gotovo meni, da so naši citatelji vedno tako „neumni“, kakor jih je slihal meni pred 14 leti. — V člankih o Krojaski zadrugi sem bil gotovo popolnoma stvaren, ali „Gorica“ ni odgovorila ne enkrat stvarno na moja izvajanja in dokazovanja, toliko več je bilo udriharij po moji osebi. Nisem odgovarjal na osebne napade, niti tedaj ne, ko bi bil lahko dokazal z veljavnimi pričami, kako nesramno „Gorica“ laže. — Kam bi pa prišli, ako bi odgovarjal na vsako lumparijo, izraženo čisto v par besedah!!

Enako je s polemiko zadnjih dnij o „narodnih piruhih“. Na vsa moja gotovo docela stvarna izvajanja, podprta z dokazi in z razlogi, ki so nespodbitni, nisem dobil odgovora ni besede. Klerikalni postenjakovič A. K. je nesramno sumničil z „mešetarijo“, ki redi in pase“, zahteval je jasen odgovor, pa ga je tudi dobil, — toda v njegovi katoliški duši ni toliko poštenja, da bi popravil krivico, — ne, o vsem tem lepo molči, a kvasari, udriha, laže, obrekuje dalje. Ali naj ga zavračam? Ne pade mi na um. Kdor veruje, slobodno mu!

Osebne udriharije imajo namen, katerega ne doseže niti sto Gregorčičev in milijon tako vernih učencev, kakoršne je zbral okoli sebe. „Semper aliquid haeret!“ je dr. Gregorčiču jako dobro znano geslo in ve dobro, da je v njem nekaj resnice. Zato pa njegova „Gorica“ ne neha lagati in obrekovati, kar dela z občudovanja vredno nesramnostjo. —

Toda še neki drugi namen hoče doseči, namreč: zbadati me, pikati, udrihati po meni, obrekovati, žaliti itd. itd... da bi se kako spozabil in reagoval na način, ki bi Gregorčiča ali kakega njegovega učenca... spravil v „trah“, mene pa v luknjo. „Enkrat že pojde v past!“ se je glasila parola leta 1900. In res sem enkrat že šel! Kako je Gregorčič strepetal pred znano dopisnico, je znano. Posledice so me stale veliko dela, duševnega truda in do 5000 kronic. „Še jedna taka — in po njem je!“ si objubljujejo pobožni kavci. Zato so nastavljene pasti na vseh koncih. Poštena zausnica, katero je marsikdo zaslužil že davno ter bi bila edino pravi odgovor, bi zrastle pri meni gotovo v hudodelstvo. In videl bi celo vrsto prič, ki bi pobožno prisegale o rečeh, ki se niso nikdar zgodile!!

Hočejo me tudi... naveličati, da bi vse popustil, na kar naj bi zadobili kavci v deželi neomejeno gospodstvo. In na to stran — eto moj odgovor: Jaz se dobro zavedam resnosti in važnosti svojega položaja; vem, da nosim na svojih ledjih delo in odgovornost, kakoršne v sedanjih atudnih časih nikdo rad ne prevzame, zato pa čutim dolžnost, vstrajati na svojem mestu. Le pustite sleherni nado, pobožna družba Gregorčičeva, mene ne naveličate, ne odženete od dela, ne od poti, na kateri sem. Vse vaše kokodakanje me prav nič ne vznemirja ter mi je le dokaz, kako neizmerno sem vam v želo. In to je moja zabava! „Gorica“ je v obče prav salamensko pusta, da bi je sploh nihče ne čital, ako bi ne skrbela za zabavo z osebniimi udriharijami. To ljudje precitajo ter jo vržejo od sebe, pa si mislijo — svojo. In jaz verujem, da je dandanes čedalje več ljudi, ki znajo misliti s svojo glavo!

Ko so vrli rodoljubi pri „Gorici“ vendarle uvideli, da so ostudno pogoreli s svojimi zločinskimi napadi na... „narodne piruhe“, katerih se vselej tudi pošteni Slovenci klerikalne stranke, tedaj so potegnili pogumno rep med noge, ali zagurali so se besno — seveda! zopet v mene! Vse naj bi se bilo, toda... mene ne bi smelo biti zraven! Preobširen sem že s tem odgovorom, da bi ponatnil vsa... nesramnost, na kakoršno lahko vzamejo goriški kavci patent. — In zares, tako bedasto zlobnega bojkota svet ne pozna, kakoršnega bi radi uvedli naši kavci. — Kavarnarju X. rečejo: „Dokler zahaja Gabršček v vašo kavarno, mi ne pridemo!“ — Kaj hoče ubogi X.? — Ako tudi napravi neumnost, ki bi bila unikum na celem svetu, potem vidi, da tistih „mi“ je tako proketo malo, da mu dam morda sam jaz več zaslužka, — in je dalje v nevarnosti, da dobi od „nas“ (teh bi bilo pa več!) odgovor: „Dokler prihajajo v kavarno taki ljudje, kakor so kak Suholazec, — pa nas ne bo!“ — Kaj naj napravi ubogi X.? Kam naj privede taka — strankarska strast?! Ali se ne smešimo pred vsem svetom?! Ali naj se začne povsod zvrševati ta praksa? Mene prav nič ne moti,

ako sedi pri sosednji mizi tudi deset Suholazcev; narobe, vesel bi jih bil, ker bi videl, da prineso groše našemu cloveku!

Hotel „pri zlatem jelenu“ je moje delo. Zdaj se prenavlja, in na pomlad bo to odlični hotel za naše mnogovrstne potrebe. Hotel kot tak ima svojega hišnika, restavracija ima ravnatelja, a jaz sem tam le vsakdanji gost; plačujem kakor vsakdo drugi. Komur sem tu napoti, kdor zaradi tega tje ne zahaja, ker bi utegnli mene ondi videti, tak gumpec stori zares najbolje, ako nikdar ne pride, ker mora biti res tako zagrižen clovek, ki bi zveste in dobre goste prepodil drugam. Ali res kdo misli, da se umaknem jaz samo zato, ker sem napoti kakemu strastnemu zagrižencu? Hotel je tu na uslugo našemu ljudstvu, ali kdor hoče že s svojim prihodom celo tu uganjati strankarsko politiko, tak naj le izostane, ker njegova cenjena prisotnost bi bila podjetju le v škodo.

Kar se tiče „dobrih naukov“ v jezikovnem pogledu, te naj si „Gorica“ ohrani za-se. Kaj je naša dolžnost, vemo sami, — in sledilo bo vse po vrsti, da se ne bo niti poznala prememba. — Z ozirom na dobre svete, ki jih daje meni, pa le to-le: Ali so gospodje pri „Gorici“ zares tako na kratkem privezani, da mi dajejo nalogo gostilničarja ali hoteljeja? Moja naloga, katere pa ne opazi noben gost, je le ta, da svoje delo — dovršim; ko bo vse v redu, tedaj se dobi naslednik, ki bo imel lažjo pa hvaležno nalogo, voditi to podjetje po začrtani poti. Podjetje mora vpevati in bo tudi, pa naj „Gorica“ le dalje kokodaka, kolikor jo je volja. Skodoželjnost in nevoščljivost v ulici Veturini je zares velika, toda Slovenci brez razlike strank se veselijo tega napredka, in zato je popolnoma gotovo, da ostanejo prerokovanja v „Gorici“ le — pobožne želje kakega Suholazca, Mrcline in njiju pajdasev.

Kakošen razloček i tu med kavci in naprednjaki! Podoljubni citatelj, čitaj in sodi!

Omenjenemu velikemu domačemu podjetju napoveduje „Gorica“ bojkot edino radi tega, ker je — moje delo, ker sem torej neposredno in najbolj pri tem prizadet. — „Krojaska zadruga“ je danes podjetje Centrifuge, je v rokah ljudi, ki so identični z „Gorico“. Ti ljudje so mene izključili iz zadruge, a po „Gorici“ naravnost zločineko ruvajo proti hotelu „zlati jelen“. — In glejte! Vkljub vsemu temu sem dal kupiti v „Krojaski zadrugi“ raznega blaga za hotel, ker ga drugod pri Slovincu nisem mogel kupiti. Ali je mogoče se več samozatajevanja? — Tako delamo mi naprednjaki, — kavci pa tulijo: „Naj vse hudič vzame, kjer mi ne gospodarimo!“ Da taka drevesa ne bodo rastla v nebesa, to že poskrbi naše ljudstvo brez razlike strank! „Gorica“ pa najle dalje hujskari, kazen ne izostane! In s tem dovolj!

A. Gabršček.

»Med tem določimo načrt,« pravi Porthos. »Kam gremo naprej?«

»V Calais,« pravi d'Artagnan; »to je najpravnejša pot, po kateri se pride v London.«

»Prav,« pravi Porthos, »čujte moje mnenje.«

»Govori!«

Štirje potujoči ljudje bi bili sumljivi: zato naj da d'Artagnan vsakemu posebna povelja; jaz odidem kot predstraža po cesti v Boulogne, da bom preiskoval pot; Athos odide dve uri pozneje proti Amieusu; Aramis nama bode sledil proti Noyonsu; kar se tiče d'Artagnana, naj potuje, koder hoče, in sicer v Planchetovi obleki, dočim naj mu sledi Planchet kot d'Artagnan v gardni uniformi.

»Gospodje,« pravi Athos, »po mojem mnenju ni pametno, mešati — take posle sluge: skrivnost more plemič izdati slučajno, toda sluge jo vedno prodajo.«

»Porthosov načrt se mi zdi neizvršljiv,« pravi d'Artagnan, »ker jaz sam ne vem, kakšna povelja naj bi vam dal. Jaz imam s seboj neko pismo, to je vse. Niti treh prepisov tega pisma nimam, niti jih ne morem napraviti, ker je zapečaten; po mojem mnenju moramo torej potovati skupaj. To pismo je tukaj, v tem žepu.« In pokaže jim žep, v katerem je bilo pismo. »Če umrjem, naj je vzame eden izmed vas in nadaljuje pot; če umrje on, pride vrsta na drugega in tako naprej; če ostane eden sam, je to vse, kar je potrebno.«

»Živel, d'Artagnan! Tvoje mnenje je tudi moje,« pravi Athos. »Poleg tega moramo biti dosledni. Jaz grem v kopaljšče, vi me spremljate; mesto kopaljšča Forges si jaz vzamem raje morskopelje. Če nas hočejo zapreti, pokažem jaz pismo gospoda de Tréville in vi pokažete svoja dovoljenja — dopust; če nas napadejo, se hočemo braniti, če nas ženo pred sodnijo,

trdimo trdovratno, da nimamo drugega namena nego kopati se nekolikokrat v morju. Štiri osamljene može je pač lahko uničiti, dočim štirje združeni može že tvorijo četo. Štiri sluge oborožimo s pištolami in mušketai; če pride proti nam armada, pričnemo boj, in kdor ostane pri zdravju, odnese pismo naprej, kakor pravi d'Artagnan.«

»Prav govoriš,« vsklikne Aramis. »Ti ne govoriš mnogokrat, Athos, toda kadar govoriš, se mi zdi, kakor bi govoril sveti Janez Zlatoust. Jaz odobravam Athosov načrt. In ti, Porthos?«

»Jaz tudi,« pravi Porthos, »če se strinja d'Artagnan. D'Artagnan, ki nosi pismo, je naravno voditelj podjetja; on naj določa, in mi izvršujemo.«

»Prav!« pravi d'Artagnan. »Jaz določam, da odobrimo Athosov načrt in v pol ure odrinemo.«

»Sprejeto!« odvrnejo soglasno trije mušketerji. In stegnivši roko po mošnji, si vzame vsa potinsedemdeset pistol ter se pripravi za odhod ob določeni uri.

XX.

Potovanje.

Ob dveh zjutraj so zapustili naši štirje junaki Paris pri vratih Saint-Denis; dokler je trajala noč, so molčali; nehote jih je nadvladal vpliv teme, in povsodi so videli zasede.

Pri prvem jutranjem svitu so se zopet razvozljali; s solncem se je vrnila veselost; kakor dan pred bitko jim je vtripalo srce, so se jim svetile oči; čutili so, kako dragocena stvar je življenje, katero morda izgubijo.

Pogled na karavano je bil v ostalem prav strašen: črni konji mušketerjev, njihovo bojovito kretanje,

navada, jezditu tesno skupaj, po vsem tem je bilo kljub temu, da so potovali strogo incognito, možno sklepati, da je to odlična vojaška družba.

Sluge so sledili, oboroženi do zob.

Do Chantilly, kamor so dospeli ob osmih zjutraj, je šel vse gladko. Treba je bilo zajutrekovati. Razjahali so pred krčmo, katero jim je priporočal izvesek, predstavljajoč svetega Martina, darujočega ubožcu polovico svojega plašča. Slugam so ukazali, naj ne razjahajo in naj bodo pripravljene za takojšnji odhod. Stepli so v krčmo in sedli za mizo.

Pri isti mizi je sedel in zajutrekoval plemič, ki je baš dospel iz Dammartina. Prišel je govoriti o dežju in lepem vremenu; popotniki so odgovarjali; pil je na njihovo zdravje; potniki so se odzvali njegovi uljudnosti.

Toda v hipu, ko je prišel Mousqueton in javil, da so konji pripravljene, ter so vstali od mize, predlaga tujec Porthosu zdravje kardinala; Porthos odvrne, da mu je prav, če tujec od svoje strani pije na kraljevo zdravje. Tujec odvrne, da ne pozna drugega kralja nego Njegovo Eminenco. Porthos ga imenuje pijanca; tujec potegne svoj meč.

»Ti si bil surov,« pravi Athos, »toda zdaj ne moreš več besede vzeti nazaj; usmrti tega cloveka in pridi za nami kar najhitreje moreš.«

In vsi trije zopet zasedejo konje ter odjezdijo, dočim oblubi Porthos svojemu nasprotniku, da ga prebode z vsemi sunki, ki so sploh znani pri borenju.

»To je prvi,« pravi Athos, ko so imeli za seboj kakih petsto korakov.«

»Toda zakaj je ta clovek napadel baš Porthosa in ne kakega drugega?« vpraša Aramis.

»Ker je govoril Porthos glasneje nego mi drugi, ga je imel za načelnika,« pravi d'Artagnan.

Gospodična Mira Devova, koncertna pevka, priredi, kakor že naznanjeno, s pianistom g. Josipom Prohazko koncert v Gorici dne 29. t. m. z bogatim vspehom, kateri pričemo prihodnjic, ter ob enem navedemo nekoliko glasov iz javnosti o omenjenih dveh umetnikih.

Tunel pod Kostanjevico. — Dela pri vrtanju tunela pod Kostanjevico napredujejo jako dobro. S severne strani je izvrtanih 106 m, z južne pa 94, tako da od 228 m dolgoti manjka le še 28 m, pa bo tunel izvrtan.

Porotno obravnavo. — Določena je se dalje obravnava proti kleparju Fantuzziju radi razžaljenja časti potom tiska na ovadbo dr. Graz. Luzzatto. Ta obravnava je bila zadnjic odnesena na sedanje zasedanje. — Dalje proti Ant. Tomsicu s Kranjskega radi umora in proti uredništvu lista „Nuova Idea“ radi razžaljenja časti potom tiska.

Premnega slovenskih otrok s Flaute hodi v laški solski vrtec na poti proti Soškemu mostu. Če bi bil tam kje slovenski otroški vrtec, bi ne hodili. Kaj pomeni za te otroke pohajanje laskega vrtca, iz katerega pridejo v laško solo, ni treba pripovedovati. Neobhodno je potrebno, da se kaj stori v tem pogledu s slovenske strani. Lahki ustanovljajo vedno več šolskih vrtcev v Gorici, v katere lovijo v prvi vrsti slovenske otroke. Doli ob Soti pri mostu tudi stoji taka laska trdnjavica, pri Barki polovijo v svoj vrtec bržčas dosti slov. otrok. Z naše strani se opozarja na to sistematično iznarodevanje slovenskih otrok opetovano, pri vsaki priliki pokažemo na nevarnost. Take reči spadajo v delokrog „Sol. doma“, in ako bi močje krog tega zavoda znali delati in postopati, kakor tiče, pa bi Slovenci v Gorici brez posebnih težav preprečevali tako raznarodevanje slovenske dece. Vodstvo „S. d.“ naj stori svojo dolžnost in poskrbi, da se otvori primerno število slov. solskih vrtcev v Gorici. Potreba je nujna. Ako ne more samo iz sebe, naj se oglasi in ubere pota, da bo moglo!

Lepak s vozniški redi železnice, parobrodov in pošt priložimo prihodnji številki „Soče“. Opozarjamo vse naše gg. naročnike na važnost tega lepaka ter prosimo, da si ga vsakdo ogleda ter o priliki potrebe posluhuje. Komur bi ta lepak ne služil, prosimo, da istega odda svojim sosedom, najbolje kakemu gostilničarju, tobakarnarju ali družtvu, katerim mogoče nismo poslali, ter jim priporočil, naj ta vozni red obesimo na pripraven prostor, da se ga gostje in potniki lahko poslužujejo. — Kdor želi imeti več iztisov tega voznega reda, naj se pravočasno oglasi. Posiljamo vsakomur zastoj in prosto postnino.

Kam si prišla, Nabrežina? — Od vseh južnih strani naše države se tujejo vsak dan pritožbe, da so največja državna podjetja izročena tujim podanikom, skoraj izključljivo Lahom, (opozarjamo le na velika

dela, ki se vrše v tržaški prosti luki, gradnje železnice itd.) in da ta dela izvršujejo delavci iz Italije, vsled česar ostajajo domačini brez dela in se izseljujejo v Ameriko, kjer dobivajo boljši zaslužek, nego so nizke dnevine, za katere delajo izstradani laški delavci v Avstriji. Na teh žalostnih gospodarstvih razmerah, ki so pač specifično avstrijske, je mnogo kriva naša vlada, katere se dosedaj ni varovala in branila domače delavske moči in ni dajala prednosti domačim podjetnikom pred tujimi. Da pa laški podjetniki dobivajo podporo in protekcijo od strani slovenske občine, in da za laške podanike agituje in jih hodi v Gorico k deželnemu glavarju Pajerju priporočat župan slovenske občine — to je sramotno! Slučaj je sledeči, kateri zasluži vso pozornost javnosti, da more ista prav oceniti zasluge župana nabrežinskega za laške podanike. Starešinstvo občine nabrežinske je sklenilo v svoji seji od 8. februarja 1901. dati morsko obrežje, katero je last občine nabrežinske, v zakup, kjerkoli hode kdo hotel isto vzeti v zakup za letno zakupnino per 40 v vsak dolgotni meter. Laškim podjetnikom Faccanoni, Galimberti in Piani, kateri so hoteli vzeti v zakup omenjeno morsko obrežje, pa se je zdela zakupnina previsoka in so ponudili občini nabrežinski letno zakupnino 600 K za vse njeno obrežje, česar starešinstvo občine nabrežinske v svoji seji 16. avgusta 1901. ni hotelo sprejeti, ampak zopet sklenilo, da ostane pri zgoraj navedenem sklepu od 8. febr. 1901. Laško podjetje „Faccanoni, Galimberti in Piani“ pa si je potem hotelo s tem pomagati, da se je obrnilo na pomorsko vlado v Trstu s trdenjem, da je omenjeno obrežje javno dobro, in s prošnjo do pomorske vlade za dovoljenje rabljenja obrežja. Na ta način so si omenjeni podjetniki mislili pridobiti brezplačno rabo obrežja. Med tem pa je znano slovensko stavbno podjetje „Ivan Martelanc in drug.“, katero se tudi poteguje za delo v tržaški luki, ki bodo razpisana, stavilo občini nabrežinski ponudbo, sprejeti v zakup omenjeno morsko obrežje za zakupnino per 40 v dolgotni meter, kakor je to občinsko starešinstvo sklenilo v svoji seji 8. febr. 1901. Starešinstvo občine nabrežinske je to ponudbo tvrdke: „Stavbno podjetje Ivan Martelanc in drug.“ sprejelo, kakor jo je tudi moralo sprejeti v smislu svojega pravomočnega sklepa od 8. febr. 1901. Konkurentno podjetje „Faccanoni, Galimberti in Piani“, katero je bilo od svojih agitatorjev v Nabrežini o tem informirano, pa je takoj dan potem ponudilo občini nabrežinski višjo zakupnino od 40 v za omenjeno morsko obrežje, katere ponudbe seveda občina nabrežinska nikakor ni mogla več upoštevati, če tudi so se nekateri odborniki občine nabrežinske za to ogrevali na vse načine. Vsak, kdor je nepristransk, prizna, da je bilo dosedanje postopanje občine nabrežinske popolnoma zakonito in konsekvantno, in da je

starešinstvo občine nabrežinske varovalo interese občine s tem, da je sprejelo ponudbo stavbenega podjetja „Ivan Martelanc in drug.“ Saj bi občina nabrežinska prej ko ne ne bila dobila vinarja zakupnine, ako bi to podjetje ne bilo stavilo svoje ponudbe! A gospod Franc Gruden, novi župan, in še par njegovih pristavev so bili drugega mnenja in so se objednem s tvrdko „Faccanoni, Galimberti in Piani“, katere interese pravzaprav zastopajo, pritožili proti omenjenemu sklepu starešinstva na deželni odbor v Gorici.

Iz pozitivnega vira smo zvedeli, da je župan nabrežinski dne 29. oktobra 1903. skupno z g. Favetti-jem, z znanim ljubljencem Pajerjevim, hodil po Gorici in je imel potem tudi daljši pogovor v prilog omenjenega rekurza tvrdke „Faccanoni, Galimberti in Piani“ z deželnim glavarjem.

Vse to je imelo za vspeh, da je deželni odbor seveda pritrdil točki ter razveljavil sklep starešinstva, s katerim je bila sprejeta Martelanceva ponudba. Deželni odbor je utemeljil razveljavljenje s tem, da je v korist občine višja ponudba laške tvrdke, ne oziraje se prav nič na to, da je pravoveljavno sprejeta edinole Martelanceva ponudba. Našemu dež. odboru je bilo v istini le na tem, da dobi ono morsko obrežje laska tvrdka. V tako svrhu pa znajo gg. Lahki tolmaciti zakon in pravico po svoje, tako da je njim prav, pa če se tako norčujejo z vsakim pravnim stalištem. Tako krivično postopanje od strani dež. odbora je nekaj nečutenega, ali se je izvršilo brez vsakega odpora. Slov. odbornika sta molčala, glasovala sicer niata, in tako so Lahki spravili tudi to reč pod svojo streho. O celi stvari se uname bržčas tozba. Brez dvoma je tvrdka Martelanc popolnoma v svojem pravu, in če bo v tej reči odločevala pravica, mora obveljati njena — pa kaj ni v Avstriji več mogoče!

Nabrežinski župan, g. Fr. Gruden, je prisel na županski stolec po prizadevanju soc. demokratov. Zato pa se jim je zavezal vpoštevati njih glas, in sicer se je zavezal nasproti g. Kopaču. Sedaj ga že vidimo na delu — soc. dem. župana! Gorenja notica govori glasno ter prica, da je mala čast za „jugoslovansko demokracijo“ imeti za župana človeka, ki tako nastopa proti slovenskim interesom ter se tako peha za tvrdko iz Italije! To je z našega narodnega stališča izdajalsko delo. Sramota!... Taka je „jugoslovanska soc. demokracija“. Sami laški priganjaci so ti ljudje! Župan nabrežinski Gruden sili povsodi s svojo laščino na dan. Pred kratkim je imel opraviti pri nekem c. kr. uradu. Govoriti je začel po laški, ali vladni uradnik ga je zavrnil ter zahteval, da mora z njim govoriti slovenski, češ, če ne se njega obdolžijo kake laske propagande. Dobra lekcija! — Tu vidite, kam spravlja Nabrežino „jugoslovanska soc. demokracija“. Pod laški jarem jo podi, najhujšim narodnim sovražnikom našim, prodaja slovenske interese.

Skandal! Upamo pa, da g. župan to vendar uvidi ter krene na druga pota!

Občinske volitve v Kozani. — Znano je, da je zmagal v klerikalni tabor pobegli župan le z nasiljem in tako očitnim kršenjem zakona, da sta protestovala oba navzoča vladna komisarja. — Toda klerikalci so danes mogočni gospodje pri namestništvu, — in zavrnilo je pritožbo. Toda vrli možje, ki se jim gabi nasilstvo županovo, pojdejo na pravno sodišče, a doma storijo proti županu — svojo dolžnost. Tako žalostno slavo si pridobivajo klerikalci v boju za svoje gnile pozicije. — Bodočnost je naša, ljubi kavci! Upamo, da ne bo še tako kmalu sodnji dan, da bo svet stal še tisoč in tisoč let, a... ta bode last naprednih življev! Boj nazadnjastvu na celi črti!

Kmetijski shod v Naklem na Krasu priredi jutri ob 3. pop. potov. učitelj za kmetijstvo Ant. Strekelj. Govoril bode o zboljšanju živinoreje v nakelski občini.

Kmetovalci, pošljite svoje sinove v kmetijsko solo. — Pisejo nam: Da je treba dandanes drugače kmetovati, nego pred leti, to vé vsakdo, osobito pa bi morali znati to naši kmetovalci. Zato je tudi pouk sedaj našemu kmetu mnogo bolj potreben, nego je bil kedaj prej. Saj vidimo po vsi deželi, kako propadajo čestokrat najlepše kmetije, ker jih ne zna gospodar tako voiliti, kakor zahteva današnji čas. Dasi je pouk našemu kmetu tako potreben, vendar se je prijavilo letos v našo kmetijsko solo, kakor smo slišali, nič več nego — 13 učencev. Niti vseh stipendijev se ne bode moglo oddati. To ni častno za naše kmetovalce, da zanemarjajo na ta način solo, ki jih stane lep denar. Sami so krivi, če ni tu vse v redu, ker se za solo premalo brigajo. Pozivljamo torej vse one, ki imajo 15 do 20 letne sinove ter jih mislijo pridržati na svojem posestvu, naj jih pošljejo v kmetijsko solo. Gotovo jih se vedno sprejmejo in če bo mogoče tudi obdarijo s stipendijem. Posnemajte Čehe, kjer skoraj niti ni kmetovalca, ki bi ne bil v kmetijski soli.

Op. u. r. Priobčujemo kot nekako dopolnilo k uvodnemu članku.

Politiški obhod na novi progi, kakor smo ga naznanili zadnjic, se ni vršil 12., ampak 13. t. m., to je včeraj.

Na živinskem trgu je tožila in jokala v četrtek neka Franciska Čermelj iz Skrlj, češ, da jej je nekdo ukradel denarnico z bankovcem 20 K in pa vozni listek za vožnjo po železnici do Ajdovščine.

Izpred sodnišje. — Svoj čas smo poročali, kako je neki Lah iz kraljestva, Vittorio del Piccolo, okradel nekega posestnika Št. Hajnala z Ogrskega, ko je prenočeval z njim pri Marziniju. Ukradel mu je bil 80 K, 20 lir in nekaj drobiza. Policija pa ga je bila prijela še tisto noč v neki kavarni. Radi tega je stal Piccolo pred sodnišjo, ki mu je prisodila 3 mesece trde ječe, in pa v Italijo ga

»Jaz pravim vedno, da je ta gaskonski kadet vir modrosti,« zamrmra Athos.

In potniki nadaljujejo svojo pot.

V Beauvaisu zopet obstanejo za dve uri, da bi se odpočili konji in da bi počakali Porthosa. Ker tekom dveh ur ne pride niti Porthos sam niti kako poročilo o njem, se zopet napotijo naprej.

Uro od Beauvaisa nalete na kraju, kjer je bila cesta na obeh straneh obdana od pobočij, na osem do deset ljudij, ki so tukaj, kjer cesta ni bila potlakovana, navidezno kopali odvodne jarke in popravljali blatne kolovoze.

Aramis, bojé se, da bi si v tej množici blata ne zamazal čevljev, se zadere surovo nad njimi. Athos ga je hotel zadržati, ali bilo je prepozno. Delavci prično potnike zasmehovati in se vesti tako nesramno, da celo Athos izgubi hladnokrvnost ter zajezdi k jednemu izmed njih.

Zdaj se ti ljudje umaknejo v jarek in si vzamejo muškete, ki so jih imeli v njem skrite; iz tega je sledilo, da je moralo naših sedem potnikov iti dobesedno skozi orožje. Aramis zadene prva kroglica, ki mu predere ramo, in druga Mousquetona, ki mu ostane v mesnatem delu pod hrbtom. Mousqueton sam pri tem pade s konja, ne, ker bi bil morda težko ranjen, toda, ker ni mogel videti svoje rane in si je brezdvomno domišljjal, da je ranjen nevarnejše nego je bil.

»To je zaseda,« pravi d'Artagnan, »mi ne izstrelimo niti strela, ampak gremo naprej.«

Aramis se je kljub svoji težki rani trdno držal za grivo svojega konja, ki ga je z drugimi nesel naprej. Tudi Mousquetonov konj jih je dohitel in dirjal čisto sam v svoji vrsti.

»To nam bode rezervni konj,« pravi Athos.

»Jaz bi imel raje drug klobuk,« pravi d'Artagnan; »mojega mi je odnesla kroglica. Velika sreča, da ni bilo v njem pismo, katero nosim s seboj.«

»Ah, samo da bi ne ubili ubogega Porthosa, ko pride do njih,« opomni Aramis.

»Če bi bil Porthos sploh na nogah, bi nas bil med tem že dohitel,« pravi Athos. »Jaz menim, da se je pijanec na bojišču popolnoma streznil.«

In dirjali so še dve uri, dasi so bili konji tako trudni, da se je bilo bati, da odpovedo svojo službo.

Potniki so krenili po prečni poti, nadejaje se, da bodo tukaj potovali bolj v miru; toda prisedeši v Crevecoeur, pove Aramis, da ne more več naprej. Res je moral zbrati ves svoj pogum, ki ga je skrival pod svojo elegantno postavo in finini manirami, da je dospel do tja. Vsak hip je bil bolj bled, in morali so ga držati na konju; pred vrati krčme ga vzamejo s konja, pustijo pri njem Bazina, ki bi jih bil v bitki bolj oviral nego jim pomagal, in odjezdijo, nadejaje se, da prenočijo v Amiensu.

»Prokleta!« pravi Athos, ko so bili zopet na potu, dva gospoda pa Grimand in Planchet, »prokleta, jaz se jim več ne dam varati, in obljubljam ti, da me od tu do Calaisa več ne pripravijo do tega, da bi odprl usta ali potegnil meč. Prisegam ti...«

»Ne prisegajva,« pravi d'Artagnan, »ampak dirjajmo, dokler vzdržijo konji.«

In potniki spodbodejo svoje konje, ki zbero vse svoje moči.

O polnoči dospo v Amiens in razjahajo v krčmi pri Zlati Liliji.

Krčmar je imel zunanost najbolj poštenega človeka na svetu; sprejel je popotnike s svečnikom v jedni in z volneno čepico v drugi roki. Hotel je nastaniti vsakega posebej v prijaznih sobah, a žalibog

ste bili ti dve sobi v čisto nasprotnih koncih krčme. D'Artagnan in Athos se obotavljata; krčmar odgovori, da zdaj nima drugih, ki bi bili vredni Njunih Eksce-lenc; toda d'Artagnan in Athos se izrazita, da prenočita v skupni sobi vsak na blazini, kateri naj jima položijo na tla. Krčmar hoče pa svoje, popotnika po svoje; končno se mora krčmar ukloniti.

Ko sta si pripravila svoje ležišče in zaklenila od znotraj svoja vrata, potrka nekdo z dvorišča na okno; vprašata, kdo je, in spoznavši glas svojih slug, odpreta.

Res sta bila Planchet in Grimand.

»Grimand je dovolj, da straži konje,« pravi Planchet; »če gospoda dovolita, ležem jaz pred vrata; na ta način sta si svesta, da nihče ne more do njih.«

»Na čem bodeš spal?« pravi d'Artagnan.

»Moja postelj je tukaj,« odvrne Planchet.

Pri tem pokaže na kup slame.

»Pridi torej,« pravi d'Artagnan, »ti imaš prav: krčmarjevo vedenje mi ne ugaja, preprijazno mi je.«

»Meni tudi ne,« pravi Athos.

Planchet zleze skozi okno in leže pred vrata, dočim sklene Grimand, zapreti se v hlev, in obljubi, da bodo konji ob petih zjutraj pripravljani.

Noč je bila mirna; pač pa je okoli dveh zjutraj poskušal nekdo odpreti vrata, toda ko se je Planchet predramil, skočil kvišku in zaklical: »Kdo je?«, se mu je odgovorilo, da je bila pomota, in koraki so se oddajili.

O štirih zjutraj je bilo slišati iz hleva velik hrup. Grimand je hotel zbuditi hlapce, in hlapci so ga pretepli. Ko sta potnika odprla okno, sta videla ubogega slugo, ki je dobil ravno po glavi udarec z ročajem gnojnih vil, obležati brez zavesti.

(Dalje pride).

posljejo, kadar prestane tu to kazni. Svoje dejanje je popolnoma priznal.

Friderik Mrak je še mlad fantič, pa poznat postopač in tat. Del Pieru v ulici Torrente je bil ukradel 16 K, potem pa zbehal. Dne 28. pr. m. pa je pomagal uiti Jos. Jevšku, znanemu tatu, ko ga je peljal v zapor poljski stražnik Brumat. Sodnja mu je prisodila 4 mesece trde ječe s postom vsaki mesec, potem ga postavijo pod policijsko nadzorstvo.

Kmalu bi bil ponesrečil v sredo pop. 13-letni Ed. Delmestri na križpotju pri gledališni kavarni. Hotel je z bicikljem treti, pri tem pa je prišel med kotljo in tramvaj. Tramvaj ga je zadel, da je padel na tla, ali k sreči je padel naravnost v črti s tramvajem, kajti ako bi bil padel počez, bi bila šla glava pod kotljo, noge pa pod tramvaj. Takim fantičkom bi se moralo pač prepovedati voziti se na bicikljih po tako prometnih ulicah.

Ogenj. — V noči na četrtek ob 2. uri je gorelo v hiši št. 7, list g. A. Bocka, in sicer v podstrešju v sobi hlapca L. Moran-dina. Gorelo je začelo v postelji; zgorelo je več mobilij, obleke, itd. Hlapec je legel spat najbrže s smodko ali pa se je prevrnila luč, na tak način je buje nastal ogenj, kakor modrujejo ljudje.

Zaprli so 31-letnega K. Gorjupa, ki je rojen v Gorici, pristojen pa v Banjsice. Izgnali so ga bili iz Trsta ter pripeljali v Gorici, ker je pa tudi iz Gorice izgnan, so ga gnali v pristojni kraj. Ali gori ni hotel ostati, marveč je šel nemudoma v Gorico. Redarji so ga dobili ponoči v kavarni ter so ga aretirali. Ali takoj se je jel braniti na vse načine, grizti, pljuvati in mahal je z nogami in rokami, kolikor je mogel, kar pa vse ni nič pomagalo, ker končno so ga zvezali, naložili na voz ter peljali v zapore.

Pasite na orožje! — 10 letni deček I. T. v ulici Municipijski je dobil v roko revolver ter se igral z njim, pomagal mu je še mlajši bratec. Kar se sproži revolver, k sreči pa je zadela kroglica I. T. le malo po prstih desne roke. Kaka nesreča bi se bila lahko zgodila!

Zgubljeno. — Preteklo nedeljo se je zgubila zlata ura in 2 zlati veržici, in sicer okoli 1/10 ure zjutraj od Korna do Stolnega trga. Posten najditelj dobi lepo darilo. — Oglasiti se je pri našem upravnistvu ali na policiji.

Listnica. — G. dop. v K. Prihodnjic.

Čevljarkega pomočnika sprejme takoj v stalno službo Peter Cotič, čevljarški mojster v Gorici, Gosposka ulica št. 14.

Okna in vrata sedanjega hotela „pri zlatem jelenu“, mnoga prav dobro ohranjena, kameniti in leseni deli s šipami vred, so na prodaj, ker se hotel docela prezidava. — Marsikomu bi prišla prav in po ceni. — Kdor česa potrebuje, naj se oglasi v hotelu pri hišniku g. J. Mahniča.

Ob preriji.

Noč. Mogočna, veličastna prerija je legla k počitku, po kojem je hrepenela ves vroč, poleten dan. Luna, majestetična kraljica v dolgi, črni, nočni halji, opremljeni z brezštevilnimi zvezdnimi dijamanti, je božala s svojimi srebrno-magičnimi rokami naravo spačo in sanjajočo o preteklem nemiru in o bodoči sreči. Lahak zefirček je poljubljil visoko zeleno travo, ki se je klanjala tem strastnim izrazom ljubezni, in ti mali valovi po zelenem prerijskem morju so bili enako merno dihanje spečega trudnega velikana.

Pripluli so temni oblaki, zakrili nočno carico neba, zefirček je izgubil v splošni temi svoj tek, postal zefir, veter, vihar, ki je vzbudil s kruto svojo silo naravo, — in prerija se je vzbudila in zajetale so veje v hosti ob preriji.

Po hosti so se pa plazile črne postave. Bile so kakor sanjske prikazni, motne, nedoločljive. Suhe veje pod nogami so jim škripale. V tej polutemi, v tem odsevu, spominu na prejšno kakor dan svetlo noč, so se jim zabliskale oči na temnem obrazu, orlova peresa nad glavo so se jim pripogibala. Indijanci so bili.

Ob preriji so se vstavili pod visokim, kosatim drevesom, položili zvezanega jetnika v svojo sredo, zapalili svojo indijansko pipo, zrlji jezno pred se — in tuk je zapel,

Dokazano je, da so vobče priljubljene in povsod razširjene kapljice sv. Marka iz mestne lekarne v Zagrebu, Markov trg, najpotrebnejše sredstov v vsaki hiši ter prva pomoč vsakemu bolniku, kakor tudi obvarujejo zdrave ljudi pred neznanimi boleznimi. Opozarjamo gg. čitatelje na današnji oglas mestne lekarne v Zagrebu, Markov trg.

Dobro domače sredstvo. — Med domačimi sredstvi, ki služijo kot bol ublažujoča in odvajajoča mazila pri prehladih itd. zavzema prvo mesto v laboratoriju Richterjeve lekarne v Pragi izdelan Liniment. Capsici comp. s „sidrom“. Cena je nizka: 80 vin., K 1.40 in 2 — steklenica. Vsaka steklenica je v elegantni skatliji in se jo pozna po znanem sidru.

Napačno prebavljanje je vzrok mnogih bolezni. — Stalno uravnava prebavila uredi uporaba izvrstnega zdravnika Rosa balzama za želodec iz lekarne B. Fregner, c. kr. dvorni založnik v Pragi. Isti se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. Glej inserat! 1

Zmožne mizarske pomočnike

(izdelovalce pohištva) se sprejme takoj. Dunaj, tovarna pohištva, VII. Mariahilferstrasse 36.

Razgled po svetu.

Istrski deželni zbor je odobril poročilo o dež. pok. zakladu za učitelje. Spinec je zahteval popolnjenje praznih učit. mest, Mandić je stavil med drugim predlog glede odprave vinske klavzule. Včeraj je bila zadnja seja. — Laginja je govoril obširneje o jezikovnih zahtevah, kazal na Dalmacijo. Dež. glavar se je poslovil. Ostane pa še poslanec.

Gorenje-avstrijski deželni zbor je sprejel predlog posl. Bäuerle, naj deželni odbor pripravi zakonski načrt, da sme na gorenje-avstrijskih realkah in učiteljskih hiš samo nemščina učni jezik in dalje, da morajo biti nemške vse ljudske sole, ki jih vzdržuje dežela. Obenem se je zahtevalo, naj se že sankcionira zakon iz leta 1899, da je uradni jezik avtonomnih oblastev samo nemščina.

Na postaji Store pri Celju je trečil 12. t. m. po noči brzovlak št. 1 s postnim vlakom št. 8. Lahko bi se bila primerila strašna nesreča, ki pa jo je preprečil nad-sprevodnik postnega vlaka. Ranjeni so nad-sprevodnik in dva potnika. Poskodovana sta oba stroja, s tira pa je skočilo pet vagonov postnega vlaka in en vagon brzovlaka. Postni vlak je bil privozil v Store po nepravem tiru in imeli so ga premakniti na pravi tir. Med tem je prišel brzovlak iz Celja, ki pa se je ustavil pred distrančno sipo. To distrančno sipo pa so prezgodaj odprli, se predno se je postni vlak umaknil. Brzovlak je zdirjal proti postaji in ker je bila gosta megla, ni bilo videti, da tir ni prost. Na srečo je nad-sprevodnik postnega vlaka slišal drdranje bližajočega se brzovlaka. Tekel mu je nasproti in s svetilko dal znamenje, naj se ustavi. Ob-

in pel je tako dolgo, da se je prikazala luna izza oblakov, da je opustil ljuti veter za nekaj časa iz same radovednosti svojo promenado po stokajocih in samih bolečin vijočih se vejah.

In vstala je črna postava. Postajala je večja in večja in njene besede so se razlegale daleč tja po mirni, mirujoči preriji:

„Slavni možje! Manitou se je vjezil na našo zemljo in njene sinove. Kaj je vzrok njegovi jezi, nevolji, njegovemu srdu, ne vem? Toda naša sveta dolžnost je, da razjasnimo njegovo temno čelo. Lincajmo torej tega belokožca, ki leži zvezan pred našimi nogami! Prej pa ga obsodimo po vseh pravih kazenskega našega zakonika k smrti, radi tega smo se tudi zbrali, da izgovori vsak med nami svoj „obesi ga!“

Začenjam sam! Belokožec, ki leži zvezan pred našimi nogami, je zakrivil svojo smrt s tem, da se ni še vpisal v naše anti-alkoholično društvo, ki je eminentnega pomena za cel in ves indijanski rod. Luna se je skrila za temne oblake, toda tema ni bila, kajti govornikov nos je razsvetljeval z rdečo lučjo svojo najbližjo okolico. Ko je opazil govornik vzrok tej čudni razsvetljavi, skril je svoj nos v svojo košeno roko, toda luč, rdeča luč ni izginila, ker drugi indijanci so imeli ravno take nosove, in — „krvava“ obravnava se je nadaljevala.

In vstal je drugi indijanec in začel: „Zakrivil je obdolženec svojo smrt s tem, da

enem ko je strojevodja brzovlaka dal kontrastopar, se je tudi postni vlak začel umikati. Samo tej okolnosti se je zahvaliti, da vlaka nista trčila z največjo silo in da se ni primerila strašna katastrofa.

Slovensko gledališče v Ljubljani. — V terek so predstavljali novo gledališko igró „Legionarji“, katero je spisal Fran Govékar. Igra je vspela vsestransko ugodno. Kritika govori o njej prav laskavo in priznala.

Bolgarija. — V sled častniške zarote, ki je organizirala celo deželo, je mogoče, da znova spravi na površje vprašanje o bolgarsko-turški vojni. Turčija je naročila pri Kruppu topov za 13 milijonov mark ter zopet poklicala pod orožje neki že odpusteni polk rezervistov.

Oficijalno se priznava, da se je res razkrila zarota bolgarskih častnikov. Izdal jih je častnik Dimitrov. Zarotniki so hoteli provzročiti na Turčijo pronunciamiento. Bolgarski častniki so bili v zvezi s srbskimi častniki v v. Belgradu in Nišu, da bi se bilo doseglo skupno nastopanje obeh armad. Pri hišnih preiskavah so našli pri častnikih razne revolucionarne spise. V neki zelo razširjeni tiskovini se zahteva personalna unija med Bolgarijo in Srbijo, čeb, da je taka uredba nujno potrebna za obstoj Slovanov na Balkanu.

„Duhoviti“ nagrobni napis. — Neki francoski list je prinesel s pariškega pokopališča sledeča nagrobna napisa: „Mojemu soprogu Jeanu S..., bivšemu zdravniku za kurja ocesa, ki je umrl v popolni zrelosti svojega talenta. Ah, zemlja bi njegovo delovanje bolj potrebovala kakor pa nebesa!“ — Še bolj blagoturna je bila žena, ki je dala napisati svojemu možu na grob: „O Bog, kako velike so moje bolečine: Pa vendar sem prav zadovoljna, da počivam tukaj notri moj dragi mož. Preveč bi te bolelo, ako bi videl bolečine, ki mi jih provzroča tvoja smrt.“

Protikatoliški izgredi na Španskem. — Ko se je v Santanderju proglasila nagla sodba, je ljudstvo naskočilo samostane. Pri jezuitih so zatgali vrata. V katoliški čitalnici so vse razbili in pometali na ulico. Prišlo je tudi do boja z orožniki, v katerem je bilo deset oseb ubitih, med njimi tudi dve ženi in dva otroka.

Vesti iz Amerike. — Lincanje je draga zabava. — V državi Ohio morajo lincarji biti zelo previdni, kajti radi državnega zakona mora v imenovani državi oni county, v katerem kak državljan „izvrši samomor s tem, da skoči raz vejo kaknega drevesa“, sorodnikom tako lincane osebe plačati odškodnino. Tako se je zgodilo ravno sedaj s countyjem Champaign, kjer so državljani lincali državljana Charles W. Mitchella. Visje sodišče je namreč odločilo, da je bil usmrten državljan vreden 5000 dol. in je imenovano svoto prisodilo njegovim dedičem. Ako hoče sedaj county dobiti nazaj svoj denar, mora vsakega lincarja posebej tožiti na povračilo deleža imenovane svote.

plača vse, kar izpije, in sicer z denarjem, ko-jeja zalibog ne more sam fabricirati.“

Tretji se je oglasil: „On ne obiskuje solnograsskega vseučilišča, kjer se lahko postane že po dveh letih advokat, ampak on študira že par let večno.“

Četrta: „Tudi jaz izrečem svoj „obesimo ga!“, in sicer iz tehtnega vzroka, ker oslovo riganje ni slavčvo petje!“

Peti je imel glavo sklonjeno. Oprl se je na težko palico, potlačil se enkrat v žep okusne slanice, ki so mu zrlji iz belega papirja v rdeči nos in čakali na konec raz-prave, da potem izvrše svojo svoto dolžnost kot zdravnik izpranega gospodarjevega želodca. Potasi, kakor strupene kapljice iz medicinske steklenice, so se valile njegove besede iz ust, groza je spretevala poslušalce, temni obrzi so pobledeli in celo temno bakreni nosovi so postajali od groze za nekaj nijans svetlejši, tako nekako nežno-roza, kakor zgodca pomladanski ciklamen, kakor večerno nebo po zahodu kraljevskega solnca.

„Obesimo ga! Pomislite, pomislite, on preganja mačka! Ali ni to največja budalost? Maček je sveta zival in kar se jaz spominjam, je umrl pri indijancih še vsak maček naravne smrti. Ni ga sinu indijanske matere, ki bi preganjala to svoto žival, in naj bi bila še tako huda. Ona je znak prejšnjih srečnih dni, ona je spomin na srečne ure, in sedaj se pritepe belokožec v naše vasi, in preganja

Dijaska sala. Dijak michiganskega vseučilišča Albert A. Patterson je bil neznanec kam izginil. Drugo jutro so pred njegovim stanovanjem našli njegov klobuk, ki je bil večkrat preboden in krvav, iz česar so oblasti sklepale, da je bil dijak umorjen. Sedaj se je pa doznalo, da je bilo vse to le šala, kajti dijak se živi in se je oženil s svojo „Best Girl“, gospodično Maude C. Hinman-nevo v Saginawu, kar je sam naznanil.

Narodno gospodarstvo. Nekaj izkušenj v industriji gledé na naše politično in gospodarsko življenje.

Iz peresa uglednega nemškega industrijca v deželi smo dobili daljše sestavke, ki se nanašajo na njegove mnogoletne izkušnje v industriji ter se ozirajo pred vsem na zvezo industrije s političnim in gospodarskim življenjem v naši državi. Ker se vedno radi brigamo, v kolikor je le mogoče, za gospodarske reči, podajemo drage volje tu v prevodu omenjene sestavke v nadi, da jih bodo zainteresirani krogi čitali z zanimanjem ter crpali iz njih tudi marsikaj podučnega.

Radi skrajno žalostnih razmer našega političnega in gospodarskega življenja se čutilim siljenega povedati v splošno znanje nekaj izkušenj, ki sem jih nabral v svojem apremembe bogatem življenju, prosim pa, ta moja izvestja blagohotno ocenjevati, in ako mi prihajajo v pero nekatere drahtične primere ali ostre besede, ne iskati v njih sovraštva ali zaničevanja, marveč smatrajte jih za iztočenje mojega patriotičnega čutenja, katero temelji edinole na tem, da bi napravilo našo lepo veliko domovino in njeno prebivalstvo srečno in jedino, ter da bi doprineslo mal gradbeni kamen k palači templja miru, kateri naj bi tvorila velika avstro-ograska monarhija, po kateri divja že toliko let pričkanje in vznemirjanje, v sled česar so nastale za vse obrti, industrijo in trgovino razmere, ki so naravnost nevdražljive, neznosne in nemogoče za daljše trajanje. Upam pa tudi, da bodo drugi, ki so bolj poklicani od mene (z mojimi slabimi močmi) vzpodbujani k temu, da pripravijo večje in izdatnejše gradbene kamne k templju miru.

Kakor obstoji vsak tempelj, palača itd. iz različnih materialij, kakor marmor, opeka, navaden kamen za stavbo, lezo, les, cement, gnoj, pesek itd., ter vsa ta materija-lje dobro zložene in zvezane dajo celo blesteče poslopje, nasprotno pa ako se odstrani le kaj teh materialij ali se jih ne vporabi, izgubi blestoča na sebi ali provzroči celo sesutje — tako je slična ne le naša ljubljena domovina, marveč vse državne sestave, temu blestečemu templju le takrat, ako zapostavijo vsa ljudstva, ki v njej prebivajo, svoj lastni jaz, se voljno udajo v veliko celoto, ter tako pospešujejo ne le celoto, marveč ne v mali meri tudi svoj lastni jaz.

„Kamen, daj, da te osečem, da napravim iz tebe zložek k celoti“ je rekel stavbeni mojster iz se ravnal po tem.

našo svoto zivalico, katero negujemo, božamo, gladimo in preživljamo. Pa še je čas! Jetnik, belokožec, vstani! Poglej, tu imam rog, svetel rog, ako vanj zatrobis, si prost in odpusteni so ti vsi grehi, celo naše najsvetejše zivalice lahko preganjaš, kolikor ti ljubo in drago, ako pa ne, — okrog pasu imam oviti laso, trdno vrvi, s katero sem vjel v najhujšem diru po vrhovih „Skalnatega gorovja“ 79 marsikaterega kozla, da sem ga lahko doma vstrelil v najvetjem miru, in ta močni laso, izvit iz divje vinske trte, bo zveza, bo navpičen pomisljaj med tabo in temi visokimi vejami, in čakali se bodo veselili in cvileli in tuleč zaganjali vate, in orel in vrane in srake in kavke in kavci ti bodo peli smrtno pesen, in veter se bode igral s tvojim truplom, dokler te ne podre vihar ter te vrže črni, kajoci jati kot slasten „gabelfrühstuck!“

Zahreščale so veje. V prerijske zelene valove se je zaganjal vihar in zemlja je dihala globoko, njene prsi, njene bujne prsi so se mogočno vzdigovale, in rdeča, magična luč je bila razlita po tem težko sopečem telesu narave. Bliski, treski, ploha, tema, luč, ječanje vej — in majestetično je vstalo jutranje solnce izza sirne ravnine, poždravljeno in proslavljeno v krasni čukovi odi „Anti“... obsijalo prerijo, gozd, mogočno, košato drevo, veliko vejo, trdno napeti laso in viseče, zibajoče se truplo.....

Ahasver.

Kako pa prepri in pričkanje motita veliko celoto, jo spravljata v nevarnost, da, jo moreta celo uničiti, hočem poskusiti razložiti v nastopnih vrstah, in pokazati, kako to ne škoduje le posameznikom, marveč more ugonobiti veliko narodno premoženje.

V to svrhu hočem svoja izvestja razdeliti v razne dele ter poskusim s številkami v roki dokazati, kako se škoduje veliki celoti in posamezniku, in sicer gledé na:

- I. izvoz lesa avstro-ogerske monarhije;
- II. industrijo z lesom v Bosni s posebnim ozirom na industrijo z žagami;
- III. mali prispevek k presojanju gospodarskih razmer Bosne in uporabo istih na našo pokrajino;
- IV. colne tarife pri lesu iz moje prakse;
- V. južno industrijo z mlino v preteklosti in sedanjosti.

In tako hočem preiti k prvemu odstavku mojih izvestij, ob jednem k najvažnejšemu. Seveda je isti namenjen le onim, ki morejo čitati številke ter si hočejo iz njih pridobiti haska.

V boljše orientiranje hočem napraviti to razpredelbo:

- a) skupni uvoz lesa za delo, surovega in oblesanega, trdega in mehkega, lesa za kurjavo, pletenin in blaga za žage v meter. cent. oziroma po naložkih v wagone od 1. jan. do 30. sept. 1903. in istih vrednostne množine;
 - b) skupni izvoz jednakega blaga jednakih vrst, kakor pod a) v isti dobi v istih vrednostnih množinah;
 - c) specijelni uvoz iz Nemčije in Italije gledé prej imenovanih predmetov in vrednosti istih;
 - d) specijelno naš izvoz v Nemčijo in Italijo, kakor pod c).
- (Dalje pride.)

Foulardovo svilo od 60. kr. do gl. 370 meter za bluze in obleke. Franko in carine prosto na dom. Bogata vzorna zbirka z obratno pošto. **Tovarna svile Henneberg v Gurihu.** (2)

Službe išče

mlad človek bodisi kot konduktur v hotelu ali zadrugi. Sprejme tudi druge privatne službe. Govori slovensko in nemško. Naslov pove naše upravnistvo.

Dunajska zaloga blaga

A. Felberbaum

Tekalšte Jas. Verdi št. 11. (na vopje ulice za vojaške).

Velika izbor

izgotovljenih oblek za dame in otroke, perilo, moderci in drugi modni izdelki po najnižjih cenah. — Specialiteta v bluznah, predpasnikih, kožuhih itd.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po mernih cenah.

Naznanjam, da imam odslej v prodaji dober viski špirt za žgati ter lahko postrežem svojim cenj. odjemalcem s prav zmernimi cenami.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici št. 1 v lastni hiši kjer je Trgovska obrtna zadruga.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Jakob Šuligoj,

urar, v Gorici, c. kr. železnice Gosposka ulica št. 25.

Priporočam svojo zalogo raznovrstnih svicarskih ur posebno jako imenitne in dobre pariške žepne ure z znamko Zénith za gospode. Za službo so jako natančne ter se dajo vravnati do sekunde; poročstvo dajam 5 let.

V zalogi imam tudi raznovrstne šivalne stroje najnovjših sistemov po zelo nizkih cenah; dajam tudi na obroke.

Gorica — Gorica

Klimatično zdravišče.

Hôtel Südbahn

na Telovadnem trgu, poleg ljudskega vrta. — Hotel prvega reda. — V hotelu in dependanci nad 70 sob in salonov. — Lastna električna razsvetava. — Električni avtomobil-omnibus k vsem brzovlakom in po potrebi. — Velik park pretežno z eksotičnim rastlinstvom. — Mirna, krasna lega, nič prahu, kakor nalašč za one, ki hočejo prijetno in mirno preživeti nekaj časa v Gorici. — Izborna kuhinja in klet. — V hotelu je obsežna knjižnica.

Odlikovana krojaška delavnica

Ant. Krušič

v Gorici, tekalšte Josipa Verdi 25.

Priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga za vse letne čase in vsak stan. Gotove obleke lastnega izdelka kakor tudi površne sukne itd. Cene zmerno. — Ravnokar mi je dospelo sveže raznovrstno blago za nastopno jesensko in zimsko sezono.

Izdelke iz lastnega blaga jamčim! Ob jednem naznanjam slavn. občinstvu, da sem preselil svojo krojaško delavnico in prodajalnico v ravno isto ulico pod števil. 33 t. j. nasproti dose-danjim mojim prostorom in nasproti novemu stavbišču Trgovskega doma.

C. kr. privilegirani

aparati za krojiti obleke

M. Poveraj

v Gorici, na Travniku števil. 5.

Edina civilna, vojaška in uradniška krojačnica I. vrste.

Velika zaloga vsake vrste blaga za obleke iz inozemskih in avstrijskih tovarov, gotovih oblek, perila vsake vrste, vso pripravo za vojaški stan, nepremočljive haveloke in sobne Sa-keje. Posebno priporočam ravnodošle površne obleke za dame in obleke za dečke zadnje mode.

Se priporočam slavnemu občinstvu iz mesta in z dežele.

Gene brez vsake konkurence.

Službe išče

mlad gospod bodisi kot pisar ali domači učitelj, zmožen slovenščine, laščine in nemščine ter slovenske stenografije. Poudrbe na naše upravnistvo.

Zaščitna znamka: SUDOS.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočano kot izvrstno bel ublažujoče mazilo; za ceno 80 h, kron 1.40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splešno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s "SIDROM" namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ PRAGI, Elizabethgasse št. 5. Dobit se v lekarni „Pri Zlatkari“ Roberi Kastur, Talm.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, delmatinskih in istrskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce. Gene zmerno. Postrežba točna.

Zahtevajte

moj ilustrovani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalčnih predmetov, katerega pošilja zastonj in poštne preste

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša West št. 248. — (Češko).

Vsega zdravilstva

Doktor Anton Brecej.

Ordinuje

v Gorici, Gosposka ulica št. 15. II. nadstr.

(nasproti „Trem Kronam“)

od 8. do 10. predpoldne in od 2. do 4. popoldne.

Priporoča se zlasti v slučajih otroških bolezni.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poročstvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. avgusta 1903:

Delež: a) podpisani K 1,210.300 —
b) vplačani 405.188 —
Dana posejila 1,631.164 —
Vloge 1,203.438 —

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček

v Gorici

priporoča sledeče zvezke

TALIJE:

- I. zvezek: Pri puščavniku. Veseloigra v enem dejanju. — (4 moške, 3 ženske osebe.)
 - II. „ : Bratrac. Burka v enem dejanju. — (2 moški, 3 ženske osebe.)
 - III. „ : Starinarica. Veseloigra v enem dejanju. — (3 moške, 4 ženske osebe.)
 - IV. „ : Medved saubač. Veseloigra v enem dejanju. — (3 moške, 1 ženska oseba.)
 - V. „ : Doktor Hribar. Veseloigra v enem dejanju. — (5 moških, 3 ženske osebe.)
 - VI. „ : Dobrodošli! Kdaj pojete domu? Veselo igra v enem dejanju. — (2 moški, 2 ženski oseb.)
 - VII. „ : Putifarka. Burka v enem dejanju. — (3 moške, 2 ženski oseb.)
 - VIII. „ : Čitalnica pri branjevi. Burka v enem dejanju. — (2 moški, 5 ženskih oseb.)
 - IX. zvezek: Idealna tašča. Veseloigra v enem dejanju. — (1 moška, 3 ženske osebe.)
 - X. „ : Ena ure doktor. Burka v enem dejanju. — (6 moških, 3 ženske osebe.)
 - XI. „ : Dve tašči. Veseloigra v enem dejanju. — (4 moške, 3 ženske osebe.)
 - XII. „ : Mesalina. Veseloigra v enem dejanju. — (3 moške, 3 ženske osebe.)
- Vsak posamezen zvezek stane 40 vin., po pošti 5 vin. več.

„Die Freisinnige Zeitung“

je socialno-prostomislečno mlado-avstrijsko glasilo, ki zastopa politično konsolidacijo in gospodarsko prerorenje Avstrije na podlagi narodne, verske in socialne

jednakopravnosti vseh državljanov.

V domači politiki zastopa list političen in socialen

napredek,

v zunanji pa brani in množi politično in gospodarsko moč države. List „Freisinnige Zeitung“ ni namisljeno liberalen, ampak stremi po sporazumljenju istinito prostomiselnih elementov

vseh narodov in stanov države.

Letna naročnina po pošti znaša: za Avstro-Ogersko 12 kron; za Nemčijo 12 Mark.

Administracija lista „Die Freisinnige Zeitung“

Dunaj, IX Porzellangasse 50.

Na zahtevo se pošlje list zastonj na ogled.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

SLAVIJA⁶⁶
 vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
 Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.
 Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
 z vseskozi slovensko-narodno upravo.
 Vsa pojasnila daje:
**Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančni hiši
 Gospodskih ulicah števil. 12.**

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Kerševani & Čuk
 v Gorici
 v ulici Riva Castello števil. 4 (konec Raštelja).
 Priporočata slavni občinstvu iz mesta in z dežele

Vsestransko pozornost
 vzbujajo

Izvanredno velika zaloga
izgotovljenih oblek za gospode, dame,
 dečke in deklice
 vseh stanov v trgovini

J. MEDVED

Gorica, Corso Verdi-jeva ulica števil. 38.
Solidno blago. Kroj dunajski.
 Cene nizke in stalne.
 Za naročilo obleke zadostuje prsni obseg. Naročila se odpošiljajo s prvo pošto.

Kunerol
 zajamčeno čista rastlinska mast
iz oreha kokos.

Nadomešča maslo in svinjsko mast. — Izvrstno služi ter je dolgo vzdržljiva. — Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah z jedilnim blagom.

Doslej je izšlo v zalogi

„Goriške Tiskarne (I. Gabršček“
 v Gorici
 7 knjig „Denca slovanskih povestij“

- I. knjiga: 1. Figura. — 2. Iz križarskih bojev na Poljskem. — 3. Slepčovodja. — 4. Slika iz gladnih let. — 5. Slovaške sličice. — 6. Ada. 7. Očenaš. — 8. Sovražnik. — Cena K 1.—
- II. knjiga: 1. Mati in sin. — 2. Vsakdanji dogodki. — 3. Ded Liben. — 4. Sanjarije in resničnost. — 5. Na brodu. — 6. Zlatija, vojaška nevesta. — 7. Žyvilja ali moč domovinske ljubezni. — 8. Črnogorski stotnik. — 9. Odrtnik. — 10. O Hiljakih. — Cena K 1.—
- III. knjiga: 1. »Prokleti ste...!« — 2. »Kadar pridem z vojne!« — 4. Pomladni mraz. — 5. Slike. — 6. »Narodne pripovedke«. — Cena K 1:20
- IV. knjiga: 1. Rusinja. — 2. Prve rože. — 3. Mala igra. — 4. Stara pestunja. — 5. Maščeval se je. — 6. Jetnikovi otroci. — Cena K 1:20
- V. knjiga: 1. Lux in tenebris lucet. — 2. Moč ljubezni. — 3. Že zopet. — 4. Glasovi iz groba. — 5. Noč v gozdu. — 6. Izdajalec. — 7. Gozd šumi. — 8. Dva huzarja. — Cena K 1:20
- VI. knjiga: 1. Črtice z ogljem. — 2. Ta tretja. — 3. Poroka po pomoti. — Cena K 1:20
- VII. knjiga: 1. Bolnik. — 2. Dež. — 3. Svetla prikazen. — 4. Pripovedka o ošabnem Ageju. — 5. Stari oče Zahar. — 6. Gorolomov. — 7. Strašna osveta. — 8. Dva sina. — 9. Zakaj? — Cena K 1:20

»Vence slov. povestij« prinaša prevode iz ruščine, poljščine, češčine, slovaščine in srbohrvaščine. — Izhaja v nedoločenih rokih.
 Kdor naroči po pošti, naj pridede 10 vin. za poštnino.
 Pošilja se jedino po povzetju ali naprej poslanim zneskom.
 Na zahtevanje pošiljamo cenik naše književne zbirke.

svojo mehanično delavnico, zalogo šivalnih strojev in dvokoles iz tovarne „Puch“ ter drugih sistemov.
 Sprejemava vsako popravo in rekonstrukcijo bodisi šivalnih strojev, dvokoles, pušk in samokresov.
 Vsako popravo, šivalni stroj ali dvokoles jamčiva.
 Z ozirom na najino dolgoletno skušnjo, zagotavljava, da so izdelki najine zaloge najboljše vrste in trpežni, ter izvršuje vsako popravo bodisi šivalnih strojev ali dvokoles točno in dovršeno.
Posojujeva tudi dvokolesa.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.
TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.
 Najceneje kupovališče nürnberškega in drabnega blaga ter tkanin, preje in nitij.
POTREBŠČINE
 za pisarnice, kadilce in popotnike.
 Najboljše šivanke za šivalne stroje.
POTREBŠČINE
 za krojače in ševaljarje.
 Svetlinjce. — Rožni veneli. — Mašne knjžice.
 Mišna obuvala za vse letne čase.
 Posebnost:
Semena za zelenjave, trave in detelje.
 Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejemih s in trgih ter na deželi. 2 35-8

„Goriška ljudska posojilnica“
 vpisana zadruga z omejenim jamstvom.
 Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:
Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.
Posojila: na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %, na menice 6 %, s 1/2 % uradnino. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.
Stanje 31. dec. 1902. (v kronah): Članov 1853 z deleži K = 129.026. — Hranilne vloge 1.479.006 70. — Posojila 1.443.030 10 — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Rezervni zalog 68.050 90.
Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Christofle & Cie
 c. in kr. dvorni založniki
 Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.
 Težko posrebrnjeno
namizno orodje in posodje vseh vrst
 (žlice, vilice, noži itd.)
Pripoznanji najboljši izdelki izredne trpežnosti.
Največja izbéra najlepših modelov.
 Ilustrovan cenik na zahtevanje.
 Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvirnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

Veliki požar!
 zamore se lahko in naglo pogasiti samo s
Smekalovimi
brizgalnicami
 nove sestave, koje od desne in leve strani vodo vlečejo in mečejo. V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnice nepotrebno!
R. A. Smekal
 Zagreb,
 skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih strojev.
11 129 odlikovanj 11

Lepa prilika! Trgovina z manufakturnim blagom **Lepa prilika!**
SCOMINA
 Za Stolno cerkvijo števil. 13
 se je otvorila ter je preskrbljena z blagom za sedanji letni čas z veliko izbero možkega sukna.
Vse se prodaja po lastnih cenah!

J. Zornik Gorica, Gosposka ulica šte. 7.

Priporoča toplo sorojakom svojo zalogo modnega blaga:

Za dame:
Krasne okraske za obleke, trakove, svile zadnje novosti za bluso, pajčolane, pasove, predpasnike, rokavice, nogavice, dežnike, solnčnike, bluže, čevlje, vse potrebščine za obleke, kakor: podloge, sukanec, svilo, gumbe, vezenja, zaponke itd.

Za gospode:
Raznovrstno belo in barvano perilo najbolj vrste, jopice za hribolazce, kolesarje, veslarje; zadnje novosti ovratnic, ovratnikov, zapestnic, nogavic, rokavic, hlačnikov, čepic, čevljev, dežnikov itd.

Opozarja
prečastite dame, na svojo veliko zalogo obče priznano najboljših modev v vsake cene.

Za birmance
in otroke: rokavice, nogavice, pajčolane vsake vrste, obleke, čepice, razno perilo.

Za slavnosti
in druge veselice; vsakovrstne narodne trakove, kojim preskrbi na zahtevo vsakovrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

Največje najstareje parobrodno društvo na svetu.

Njega parobrodje obsega 280 velikanskih parnikov.

v Ameriko zanesljivo v 6 dnevih
direktna najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki iz **Hamburga v Novi York** ali pa v **Halifax**.

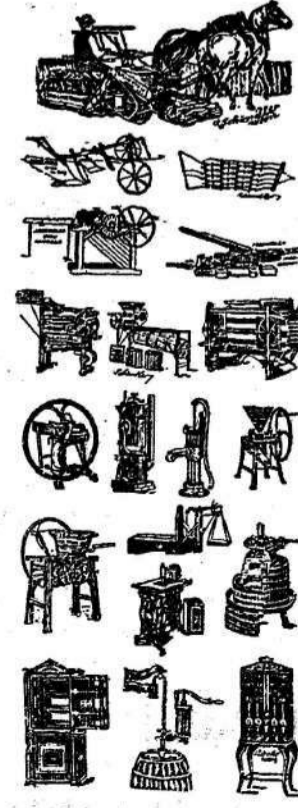
Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopnik: **Hamburg-Amerika Linie**
Fr. Seunig v Ljubljani
Dunajska-cesta št. 31 poleg velike mitnice ali šrange.

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča tovarna stolov Fran Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko priporoča sl. občinstvu, pretast. duhovščini, imeteljem in predstojnikom zavodov in sol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd.
natančno in trpežno izdelane stole, fotelja, vrtno stole, gugalnike, naslonjače itd. itd.
Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni barvi imitirano.
Največja izbira stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trstovine.
Na željo pošlje tvrdka najnovejše obsirne cenike z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastojni in franko.
Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.

Ivan Schindler Dunaj III./I.

pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelske in obrtne potrebe: mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitlje, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroje za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake in gnojnice, železne cevi, vodovode itd.
od sedaj vsakomur po zopet zdatne znižanih cenah; ravno tako vse priprave za kletarstvo, medene pipe, sesalke za vino, gumijevе ploče, konopljene in gumijevе cevi, stroj za točenje piva, skrinje za led, stroje za sladoleđ, priprave za izdelovanje sodavde in penčih se vin, mline za dišavo, kavo itd., stroje za delanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, stebarske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne tehtnice, železno pohištvo, železne blagajne, sivalne stroje vseh sestavov, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje, itd. itd.
Vse pod dolgoletnim jamstvom po najugodnejših plačilnih pogojih! Tudi na obroke.
Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in franko. Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.
Prekupcem in agentom posebne prednosti!
Piše se naj naravnost:
Ivan Schindler, Dunaj III./I.
Erdbergstrasse 12.

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nedosegljive kapljice sv. Marka se vporabljajo za no-tranjo in zunanjo rabo. Posebno odstranjujejo trganje po kosteh, nogah in rokah ter ozdravijo vsak glavobol. Delujejo blagodejno pri boleznih v želodcu, ublažujejo katar, umirujejo blevanje in lajšajo naduho. Pospešujejo prebav-ljanje, čistijo kri in čreva. Odvajajo velike in male gliste in vse bolezniprozročene od glist. Delujejo izvrstno proti hripavosti, zdravijo vse bolezni na jetrah, „koliko“ in trganje v želodcu. Odstranijo vsako mrzlico in vse bolezni izvirajoče iz mrzlice. Najbolje sredstvo proti maternici in madronu. Te kapljice ne smejo manjkati v nobeni mestni in kmečki hiši.
Dobiva se samo v mestni lekarni v Zagrebu. Naročila naj se naslovlja:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg šte. 39 v bližini cerkve sv. Marka.
Denar naj se pošilja naprej, drugače se pošlje po povzetju. Manje kot jeden ducat (12 steklenič) se ne pošilja.
Cena je sledeča franko na vsako pošto:
1 ducat (12 stek.) 4 K; 2 ducat (24 stek.) 8 K; 3 ducat (36 steklen.) 11 K; 4 ducata (48 steklen.) 14 K 60 vin.; 5 ducatov (60 steklen.) 17 K.

Na razpolago je tisoče in tisoče priznalnih pisem, ki se ne morejo vsa priobčiti, zato navedemo samo imena nekaterih gg., kateri so s posebnim uspehom uporabljali kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili: Ivan Barotinić, učitelj; Janko Kišur, kr. nadgozdar; Stefan Barčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanović, kmet; itd.

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg, šte. 39 v bližini cerkve sv. Marka.

„Trgovski dom“ v Gorici. Stanovanja in trgovine v najem.

V novem „Trgovskem domu“ podpisane zadruga, ki bo stal poleg ljudskega vrta v okras mesta in ponos narodu, je že naprej oddana večina prostorov. — Na razpolago je le še nekaj stanovanj in ena ali dve trgovini. — Vsi prostori bodo imeli po zimi toploto iz osrednje kurjave, torej bre. pečij. Stanovanja bodo urejena z vsem modernim konforom. — Načrti so ponudnikom na razpolago v za-družni pisarni.
V Gorici, 28. okt. 1903.

Načelstvo „Trgovsko-obrtne zadruga“.

Ohranitev zdravega želodca

obstoji glavno v ohranitvi, v pospeševanju in uravnavi prebavljanja in odstranjenju nadležne zaprtosti. Skušeno, iz najboljših in uspešnih zdravilskih zelišč skrbno pripravljeno, tek vzbujajoče, prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče d mače sredstvo, ki ozdravi znane posledice nezmernosti, pogreške v dieti, prehlajenja in nadležno zaprtost, kakor zgago, napenjanje preobilno kisline in lujsa krčevite bolezni je **zdravnika Rosa balzam za želodac** iz lekarn B. Fragner v Pragi.

Svarilo! Vsi deli omota imajo postavno deponirano varstveno znamko.
Glavna zaloga: lekarna **B. Fragner**, c. kr. dvorni založnik
„Pri črnem orlu“, Praga Mala strana na voglu Spornrove ulice č. 203.
Razpošilja se vsak dan. Proti naprej poslanemu znesku K 256 se pošlje velika steklenica in za K 150 majhna steklenica franko na vse postaje avstro-ogerske monarhije. Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.
V Gorici v lekarnah: Cristofolletti, Glublich, Pontoni in Gironeoli.

Pojasnilo!

Večkrat pohvaljene ure Anker Remontir Sistem Roskopf iz niklja, kupuje že dolgo let večina mojih odjemelcev, posebno poljedelci, uradniki, žandarmerijski, finančni in železniški uslužbenci ter so z njimi popolnoma zadovoljni. — Razpošiljam svoje ure pristno ameriškega sistema
Direktno razposlana glđ. 250
Roskopf Patent Anker-Remont. št. 99

(kot službena ura vsega priporočila vredna) z emajlirano tablico s šteilkami ter s fino politir nim lu dobro zapirajočim pokrovom, s pozlačenimi kazalc, točno regulirana, teče 36 ur, 3-letno pisмено jamstvo, direktno razposlana na privatne odjemalce: **1 komad glđ. 250; 3 kom. glđ. 7; 6 kom glđ. 13-50.** Poleg verižic iz niklja z lepim kompasovim privezkom **vsak komad 30 kr.** Razpošiljam proti povzetju ali naprej poslanim zneskom ter vrnem denar, ako ura ne dopada, ali ako prav ne deluje. — Bolj solidnega trgovskega ravna ja ne more nikdo zahtevati.

HANNS KONRAD
Prva tovarna z urami — Most (Brux) šte. 617 (Češko)
C. kr. zaprišežen sodnijski cenilec. Moja tvrdka je bila odlikovana s c. kr. avstr. državnim orlom, z zlatimi in srebrnimi razstavnimi kolajnamami ter z več nego 10.000 priznalnimi pisni, došlih s **celega sveta.** Moja tvrdka je kot izvozna tvrdka v tej stroki neprekotjva, njevtja in najstareja ter izvaža v vse dele sveta. Ustanovljena l. 1887. Ilustrovan cenik ur, zla-tega in srebrnega blaga se razpošilja na za'tovo zastojn n franko.